

NARODNI DNEVNIK

Izšla vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Redna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopis se ne vršajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži ~~manj~~ za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 12.852.

Centralisti za centraliste.

Vso demokratsko javnost je naravnost presenetil Sagadinov poziv, ker tudi najhujši nasprotnik Davidovičeve stranke ne bi mogel tej stranki tako škodovati v Sloveniji, kakor je to storil dr. Sagadin s svojim pozivom.

Dobre poznavalce beograjskih razmer pa ta poziv ni presenetil in ti pravijo takole:

Ne bomo se spuščali v to, kateri so bili motivi g. Sagadina, da je tako neverjetno nastopil proti slovenskim davidovičevcem in jih pozval, da poljubijo bič, ki jih je tepel. Toda z beograjskega stališča je stvar zelo razumljiva.

Slovenci imamo namreč to napako, da takoj nasledimo vsakemu lepemu geslu. Cisto iz sebe smo od veselja, če slišimo beograjskega politika, ko govori o potrebi izenačenja davkov, o popolni enakopravnosti, ki mora vladati v državi in v svoji dobrohotnosti vzamemo vsako tako besedo za suho zlato. Pa čeprav smo se morali že nešteto krat prepričati, da tem lepim besedam ni verjeti, vendar jim še vedno nasedamo.

Delamo politiko na podlagi svojih želj, mesto, da bi jo delali na podlagi svojih izkušenj in zato je mogoče, da smo vedno znova razočarani in da naša slovenska stvar ne napreduje tako, kakor bi morala.

Doeela pozabljamo, da so v Beogradu dve stranke po vrsti samo centralistične in je samo tak centralist tudi g. Ljuba Davidovič. To ne govorimo samo mi, temveč to je dejal tudi že g. Pribežević. Samo s tega stališča pa je tudi presojati Sagadinov poziv.

Za beograjske centraliste je mnogo ugodnejše, da dobe slovenski esdeesarji vsaj en mandat, kakor pa, da bi bil ves slovenski narod organiziran na slovenskem programu. Dosedaj mi bilo centralistom treba dati Slovence njih pravice, ker so vedno mogli ene izigravati proti drugim. In dokler bodo slovenski esdeesarji imeli v Sloveniji le količkaj moči, tako dolgo se bo to izigravanje tudi ponavljalo in tako dolgo bodo Slovenci tudi ostali brez pravic.

V interesu beograjskih centralistov je torej, da Slovenci ne pošljejo v Beograd enotne slovenske delegacije, temveč, da jih pošljejo temveč, da bi mogli tako izigravati Slovence in jih cepiti. Ta igra je tako prozorna, da je naravnost sramota da jo Slovenci niso spregledali. Ali ste v Sloveniji res že pozabili, da so bili esdeesarji vedno gospodarji v Sloveniji, pa naj je bila na krmihu ta ali ona srbska stranka. Ko je bil PP režim, so bili slovenski radikali, ker se niso pustili izigravati proti slovenskim interesom, ravno tako preganjani, ko tedaj, ko so bili demokrati v vladi. SDS ima vedno zaslombo v Beogradu, ker dobi centralistični Beograd od nje svojo pomoč. V politiki ni nič zastoj, že celo pa ni nič zastoj v Beogradu. Celó takrat, kadar intervenirate za po zakonu določeno stvar, treba platiti. Še manj pa je misliti, da bi centralistični Beograd podpiral SDS, če ne bi ta te podpore pošteno plačala. In da SDS to podpora plačuje, ste menda v Sloveniji že dobro spoznali.

Skratka: centralisti podpirajo le centralistične stranke in zato so beograjski demokrati za centralistično SDS in proti slovenskim davidovičevcem, ker so jim ti preslovenski. To je jedro in v tem je nauk za Slovenijo.

Ta nauk pa se glasi: Volite samo slo-

Za Zjedinjeno samoupravno Slovenijo.

V revolucionarnih dneh leta 1848 je bila prvič javno deklarirana zahteva po ZJEDINJENI SLOVENIJI in od tedaj je bila ta zahteva vedno temeljna točka vsakega slovenskega programa.

Slovenski narod je tudi tej zahtevi ostal vedno zvest in ko je prišla VELIKA OSVOBODILNA VOJNA, je zasijala prva nada, da bo ta zahteva tudi uresničena, kajti KRFSKA DEKLARACIJA je to zahtevo potrdila. Krfska deklaracija je odločno odklonila vsako majorizacijo in priznala SLOVENSKE NARODE KOT ENAKOPRAVNE DRŽAVNOPRAVNE ČINITELJE v novi Jugoslaviji.

Prišel pa je ZLI DUH in premotil nekatere Slovence, da so — eni iz pretrganega domoljubja, drugi pa iz strankarskih vzrokov — PRISTALI NA CENTRALIZEM.

In tako se je zgodilo, da je v nasprotju s Krfsko deklaracijo Vidovdanska ustava RAZCEPILA SLOVENIJO NA DVOJE in uvedla pod frazo edinstva PRINCIP MAJORIZACIJE in to s pomočjo nekaterih Slovencev.

Od tedaj se bije v Sloveniji stalno boj med SLUGAMI CENTRALIZMA IN BORCI ZA ZJEDINJENO SLOVENIJO in jutri bo ta boj na višku.

Kajti gre za to, da Slovenci Z VSO SVOJO POLITIČNO MOČJO nastopimo v Beogradu za svojo temeljno zahtevo da bo konec onega medsebojnega izigravanja, ki ga je povzročila ZNANA KLIKA.

Jutri bodo Slovenci glasovali za ZJEDINJENO SAMOUPRAVNO SLOVENIJO, sluge centralizma pa za KLIKO SDS.

V TEM JE POMEN JUTRIŠNJIH VOLITEV ZA SLOVENCE.

DEMOKRATSKI MINISTRI SO SE OBVEZALI, DA NASTOPIJO PROTI DAVIDOVIČU.

Beograd, 10. septembra. Včeraj je med politiki v Beogradu vzbudila veliko zanimanje vest, ki jo je prinesla včeraj novosadska »Zastava«. Vest se glasi takole: Kot največja senzacija dneva se doznava izjava Velje Vukičevića, ki jo je dal svojim najintimnejšim prijateljem in v kateri pravi, da ima v rokah pismene dokumente, ki jih bo objavil proti demokratskim ministrom v svojem kabinetu, ker so se ti njemu obvezali, da bodo delali proti Davidoviču in da bodo ustvarili novo stranko. Po tej obvezi morajo po volitvah zapustiti Davidoviča in demokratsko stranko, kakor so Vukičević in njegovi prijatelji zapustili radikalno stranko. Davidovič je vse to dobro vedel, a se je delal nevednega, dokler ni dobil zase narodnih mas in Spahe.

TUDI ODOŠAJI Z MADJARSKO SE ZBOLJSUJEJO.

Zeneva, 10. septembra. Včeraj dopoldne je imel minister zunanjih poslov dr. Vojta Marinković sestanek z madjarskim ministrom Valkom.

Razpravljalo se je o tranzitnem prometu Madjarske na Reki, o madjarskem stališču do Male antante in o stališču Madjarske do priključitve Avstrije Nemčiji ter o zblizanju Madjarske in Jugoslavije.

PONESREČEN ATENTAT NA DAVIDOVIČA.

Beograd, 10. septembra. Ko se je sinoči vračal z zborovanja v Lazarevcu Ljuba Davidovič, je bila pripravljena na cesti večja količina eksploziva, ki naj bi eksplodiral v trenutku, ko bi privozil Davidovičev avtomobil.

Neka deklica je zapazila razstrelivo na cesti in je začela kričati in mahati z rokami. Tako je dajala znamenje, da naj se avto ustavi. Na ta način se je Davidovič s svojimi prijatelji rešil smrtnih nevarnosti. Takoj je bila uvedena energična preiskava in so se že sinoči razširile

venske stranke, glasujte samo za slovenske može, za take, ki jamčijo, da ne bodo trpeli medsebojnega izigravanja Slovencev, temveč bodo tudi v Beogradu najprej Slovenci in šele potem vse drugo! V tem je jedro slovenskega problema.

vesti, da so bile aretirane neki sumljive osebe.

ITALIJANSKI LISTI POROČAJO O VELIKI JUGOSLOVANSKI LANDJEDELNICI.

Milan, 10. septembra. Italijanski listi prinašajo na senzacionalen način vest o gradnji velike jugoslovanske ladjedelnice na Jadranu. V tej vesti je rečeno, da je jugoslovanski parlament odobril velike kredite za gradnjo moderne ladjedelnice, ki bo lahko gradila trgovske ladje s 14.000 tonami in velike vojne ladje. Ta velika jugoslovanska ladjedelnica se bo gradila v šibeniški luki.

MALA ANTANTA ZA ZOPETNO IZVOLITEV BELGIJE.

Zeneva, 10. septembra. Vprašanje izvolitve treh nestalnih članov Sveta Zveze narodov sedaj najbolj interesira delegate Male antante, ker z izstopom Belgije in Češkoslovaške izgubi mala antanta, ker jo kot sigurni zavezniki podpirajo samo Poljska, Rumunija in Francija. Zato se Mala antanta živahno zavzema za zopetno izvolitev Belgije.

ANGLEŽI PRAVIJO, DA SO ITALIJANSKE FINANCE SLABE.

Newyork, 10. septembra. Članek lista »Manchester Guardian«, v katerem se je nepovoljno pisalo o italijanski finančni politiki, je povzročil v Italiji veliko burjo nezadovoljstva.

Sinoči je bila sklicana v Milanu v dvorani »Confederazione« pod predsedstvom Bianchinija, predsednika generalne bančne fašistične konfederacije velika protestna seja, na kateri se je energično protestiralo proti pisanju angleških listov. Delegat Kreditne banke je poslal ostro brzojavko, v kateri protestira proti pisanju »Manchester Guardian«.

ZUNANJI MINISTRI LOCARNSKIH SIL SE SESTANEJO.

Berlin, 10. septembra. Iz Zeneve javljajo, da se že prihodnje dni vrši sestanek ministrov zunanjih poslov locarnskih sil. Konferenca pa ne bo prej, ko se povrne Stresemann iz Berlina. Javljajo tudi, da je izrazil Briand željo, da se počaka s tem sestankom, dokler ne prispe v Zenevo poljski minister zunanjih poslov Zaleski.

Slovenski davidovičevci proti SDS.

»Odbor krajevne organizacije v Davidovičevi demokratski stranki v Mariboru izjavlja, da ni dobil v zadevi volitev v narodno skupščino od glavnega odbora v Beogradu, kakor to piše »Jutro«, nobene obvestila ali navodila. Glasovanje za SDS kandidate je proti intencijam glavnega odbora demokratske stranke in je popolnoma izmišljeno, kar poročajo samostojni demokrati, četudi stokrat priobčujejo v svojih listih faksimile.«

G. VARGAZON

si je dovolil na nesijajnem esdeesarskem shodu v Kazini, še bolj nesijajen napad na naš list. Odveč bi bilo, da bi z g. Vargazonom razpravljali, kaj je denunciacija, temveč ga samo na kratko pozivljamo, da ponovi svoj napad v taki obliki, da bo moglo o tem razpravljati tudi sodišče!

Naj si g. Vargazon zapomni, da od kandidatov besedolomne SDS ne bomo trpeli takih drznih napadov!

ZASEDANJE ZVEZE NARODOV.

Zeneva, 10. septembra. Na včerajšnji popoldanski seji je govoril kot I. govornik nemški minister zunanjih poslov Stresemann, ki se je bavil z vprašanjem svetovne gospodarske konference, ki je mnogo pripomogla, da je prišlo do nemško-francoske pogodbe.

Stresemann izraza nado, da bo sodelovanje na gospodarskem polju dovedlo tudi do političnega sporazumevanja med narodi. V nadaljnjem svojem govoru, ki je vzbudil pozornost, se je bavil Stresemann z vprašanjem varnosti in vprašanjem razorožitve.

Govor nemškega ministra zunanjih del, ki ga je imel v nemščini, je trajal poldrugo uro in ga je skupščina sprejela z živahnim odobravanjem.

KRALJ FERDINAND SE MISLI VRNITI NA BOLGARSKO.

Bukarešta, 10. septembra. Iz zanesljivega vira se doznava, da je bivši bolgarski kralj Ferdinand sklenil, da se povrne na Bolgarsko, in sicer takoj, ko se povrne njegov sin kralj Boris.

Kralj Ferdinand in Boris se bosta setala blizu Varne na Črnem morju. Ferdinand je povprašal rumunsko vlado, ali bi mu dovolila, da se vrne preko Rumunije na Bolgarsko, in rumunska vlada je dala na to vprašanje povoljen odgovor.

STRESEMANN SE VRNIL V BERLIN.

Zeneva, 10. septembra. Kakor se doznava, je odpotoval nemški minister zunanjih poslov sinoči v Berlin, kjer bo sodeloval na današnji seji kabineta. Njegov namen je, da informira člane vlade o položaju v Zenevi in o predlogu poljske resolucije.

ZOPET BOMBNI ATENTAT V CHICAGU.

Chicago, 10. septembra. Včeraj so se dogodile tri eksplozije, ki so razdejale tri hiše. Dva človeka sta ubita, več jih je pa ranjenih. Škoda znaša nad 2 milijona dolarjev.

AVSTRIJSKI PARLAMENT SKLICAN.

Dunaj, 10. septembra. Parlament je sklican na 16. t. m.

Vsi na volišče, da bo strta klika SDS!

Dr. Korošec in dr. Kramer.

V Ljubljani imajo volilci samo eno izbero: ali glasujejo za dr.-ja Korošca ali pa za dr.-ja Kramerja. Samo med tema dvema listoma se vodi v Ljubljani boj in samo ena od teh list more imeti uspeh. Vsi glasovi, oddani v druge skrinjice, imajo le demonstrativen pomen. Vprašanje pa je, če ni položaj Slovencev danes tako žalosten, da so prazne demonstracije samo v škodo.

V Ljubljani gre torej boj samo med g. Korošcem in g. Kramerjem in volivec mora — hočeš nočeš — delati med njimi paralelo. Priznamo, da ta paralela ni čisto srečna, ker dr. Korošec je šef stranke, dr. Kramer pa niti šef, niti njen poslovodni podpredsednik, ker to je g. Adolf Ribnikar. Dr. Kramer je le šef »Jutra« in zato tudi paralela med njim in dr. Korošcem ni povsem pravilna. Pri tej priliki pa bi bilo vendarle treba vprašati, zakaj ne kandidira v Ljubljani tudi šef SDS, gospod dr. Žerjav in zakaj je Ljubljana te časti, da išče njeno zaupanje šef stranke, deležna le s strani SLS, ne pa tudi s strani SDS?

Pa to vprašanje situacije za enkrat ne more spremeniti in ljubljanski volivec se mora vprašati, ali naj glasuje za dr. Korošca, ali za dr. Kramerja.

Pravilno sodbo na to vprašanje pa dobi volivec, če vpraša, kaj je storil za Slovenijo in Ljubljano dr. Korošec in kaj dr. Kramer. Kajti Ljubljana je prestolnica Slovenije in kar je Sloveniji v prid, to je v prid tudi Ljubljani.

Največji interes Ljubljane je, da je Slovenija ena in nedeljena, ker le v tem slučaju je Ljubljana prestolnica vse Slovenije.

Neutajljivo dejstvo pa je, da je Kramerjeva stranka branila vidovdansko ustavo, ki je razdelila Slovenijo na dve, dočim se je Koroševa stranka proti temu borila. Noben zofist tega dejstva ne izbiše.

Ravno tako pa noben zofist ne utaji onega drugega dejstva, da je dr. Korošec s takozvanim blejskim sporazumom pripravil pot, da dobimo zopet eno samoupravno Slovenijo, dočim se Kramerjevo »Jutro« bori proti temu sporazumu z vsemi silami.

Nadalje je notorična resnica, da je bil dr. Korošec tisti, ki je pričel z izvajanjem slovenske politike, kakor je na drugi strani notorična resnica, da je Kramerjevo »Jutro« vedno nasprotovalo slovenski politiki, ker jim ni bila ta v skladi z nazorom, da slovenskega naroda sploh ni, temveč da obstoji le neko slovenačko pleme, ki ima delati vse to, kar zapove jugoslovanski narod, kakor ga pojmuje Beograd. Dosledno tem nazorom je bil tudi dr. Korošec za slovensko avtonomijo in zahteval, da ostane slovenski denar v Sloveniji, dočim je bila Kramerjeva stranka za centralizem in tudi centralizirala slovenski denar, da so dobili v Zagrebu divno palačo okrožnega zavora za zavarovanje delavcev, v Ljubljani pa smo se morali zadovoljiti le s polovico projektirane palače.

To so načelne razlike, ki pa so same dovolj močne, da mora izprevideti vsak Slovenec, da zahteva interes Slovenije, da dr. Kramer kot kandidat propade.

Dr. Korošec je bil minister in dr. Kramer je bil minister. In značilne so tudi v tem pogledu zasluge enega in drugega. Najbolj značilno pa je v tem pogledu poglavje ljubljanske borze.

Na vsak način bi morala biti Kramerjeva stranka, ki bi se hotela bahati tudi z zaupanjem slovenskih trgovcev, bolj zainteresirana na ljubljanski borzi ko SLS, ki ima v prvi vrsti kmečke volivce. In vendar — kaj vidimo?

Dr. Kramer je bil trgovinski minister in je imel torej vso možnost, da ustanovi v Ljubljani popolno borzo. A tega ni storil. Ko pa je bila stranka dr. Korošca v vladi, je Ljubljana dobila svojo popolno borzo.

Dr. Kramer je bil tudi minister za izenačenje davkov in sicer v oni dobi, ko se je to izenačenje pričelo in ko je bilo največje važnosti. Kako se je to izenačenje izvedlo, vemo Slovenci le predboro, pa če bi mi tudi hoteli to pozabiti, ne more tega pozabiti naše gospodarstvo. Od leta 1918. je donel vedno eni in isti klic: dajte Slovenci, dajte! in šele sedaj, ko propada SDS, je ta klic utihnil in danes govorita že Vukičević in Davidović o potrebi izenačenja davkov. In ne bo ostalo le pri besedah, če bodo Slovenci in Hrvati prav volili, to je, če bodo volili samo slovenske in hrvatske

Proglas mestnega odbora NRS.

Volitve v nedeljo 11. septembra naj nam po svobodni volji naroda dajo novo delazmožno Nar. skupščino. Tej skupščini je predložen delovni program, kojega izvršitev pomenja velik preokret v naši notranji politiki, preokret v smislu želja širokih vrst našega naroda. Nova orijentacija zahteva poštenost in red v upravi, izgraditev samouprav v najširšem smislu, izenačenje državljanov pred zakoni. Pogoji za izvršitev teh nalog je močna enodušna večina v zbornici, ki jo vodi stabilna vlada.

NA TA PROGRAM, KI JE ŽIVLJENJSKEGA POMENA ZA NAŠO DRŽAVO IN ZA NJENO NOTRANJO KONSOLIDACIJO IN KI JE DOBIL SVOJE ODOBRENJE NA NAJMERODAJNEJSIH MESTIH, so se sporazumele Narodna radikalna stranka, Demokratska zajednica in Slovenska ljudska stranka.

Dolžnost vsakega patriota in resničnega nacionalista je, da ob volitvah da svojo sankcijo temu programu, to je, da odda svoj glas predstavnikom in izvršilec programa.

Predsednik vlade g. Velja Vukičević nam je dal parolo: »Ko nimate svoje liste, glasujte za naše prijatelje in zaveznike.«

Podpisani Mestni odbor Narodne radikalne stranke v Ljubljani Vas torej glasom svojega SOGLASNEGA SKLEPA pozivlja, da v smislu danih navodil, ko nivožena naša lista in ko tudi ni vložena lista Demokratske zajednice, na ljubljanskih voliških glasujete za kandidata Slovenske ljudske stranke

g. dr. ANTONA KOROŠCA.

Mestni odbor NRS v Ljubljani.

Dr. Vladimir Ravnihar, predsednik. — Ivan Petrič za tajnika.

Gre za novo državno politiko in za pričetek resne konsolidacije vseh naših notranje političnih razmer. Gre za to, kar smo vsi že davno pričakovali in kar edino more vzdigniti Slovenijo in državo.

Zato se temu pozivu pridružujejo tudi vsi pravi demokrati, zlasti pa slovenski davidovičevci, zato bodo sledili temu pozivu tudi slovenski gospodarski krogi, ki so najboljšje spoznali, kako težka bremena plačujejo, ker razjeda partizanstvo vse naše javno življenje.

S posebno odločnostjo pa so za novo državno politiko uradniki in državni na-

meščane, ki hočejo, da bo njih položaj tako zasučen kakor nekdanj. Časi dvojnih uradniških garnitur se morajo nehati.

Pa tudi delavstvo uvideva, da je njegov spas v novi državni politiki in zato bo tudi ono sledilo proglasu. Zlasti pa bodo storili vsi bivši narodni socialisti, ki se zgražajo, da se za klike kandidira celo v imenu nekdanj tako borbene in idealne NSS.

Gre za novi državni program, gre za novo državno politiko in slovenski volilci bodo dokazali s svojim glasovanjem proti klike, da novo dobo razumejo.

Glavni volivni odbor Naprednega bloka

vsiljuje Ljubljancem volilni proglas, ki ga pošilja vsakemu volilcu pod kuverto. Ta proglas je licemerstvo prvega reda ter proračunan na pozabljenost vse napredne Ljubljane. Proglas izveža nakrat zaslavo Slovenstva, onega Slovenstva, ki ga je SDS vedno zanikavala, ne samo v teoriji, ampak tudi v praksi. Dokaz: univerza, akademija znanosti in umetnosti itd. Ljubljano, ki jo v proglasu nakrat povzdigujejo v »kulturno in gospodarsko središče«, so bili degradirali na provincajno mesto, napravili so iz nje središče neke oblasti, s tem pa jej samo po sebi vzeli značaj kulturnega in gospodarskega središča slovenskega naroda, pardon plemena. Storili so bili to prav z namenom, da vzamejo Slovencev zavest skupnosti in enotnosti ter so vsako stremeljenje za tem ožigosali kot separatizem.

Končni cilj jim je, da mora v Slovincu izginiti slovenska zavest, ki so jo hoteli zamenjati z nego megleno jugoslovensko. Kdor je govoril o slovenskem narodu, je bil izdajalec. Naj si g. dr. Kramer izpraša vest, kako je še neposredno pred volitvami v oblastno

skupščino govoril o Ljubljani, kot središču slovenskega naroda. Če jim govoriš o zedinjeni Sloveniji, je tako, kakor če bi jih gad pilil.

Prav tako hinavščino kakor sedaj pred volitvami s slovenstvom, ko bili spoznali kako zelo so bili užalili ponos slovenske Ljubljane, so deklaracije o demokraciji — za počit bi rekel Slov. Narod — in o dosedanjem sistemu enostranskega hegemonije. Ta poslednji očitek leti na Srbe, kar naj si za useša zapišejo takozvani »radikalni omladinici«, kakor tudi to, da je »Jutro« še nedavno na naslov radikalov nagomililo cel paternoster pskov od »koruptne bande« do »reakcionarcev«. Licemerstvo proglasa se najbolje vidi v zaščito — korupcije. V tem protestu grme proti slovenskemu separatizmu in jemljejo v zaščito — korupcije. V tem protestu zagovarjajo centralizem ter denuncirajo Beogradu vse, ki se bore zoper izrodke tega centralizma.

Menda si »proglas« ne domišljuje, da bo napredna Ljubljana verjela urnebesni njegovi hinavščini.

Esdeesarska polomija v Kazini.

Kdor je sinočnji shod SDS v Kazini primerjal s shodom SLS v Unionu v četrti, je moral priti do zaključka, da je klike v SDS obrnila hrbet do malega vsa Ljubljana. V kazinski dvorani itak ne gre več kot 1000 oseb in sklicatelji shoda niso mogli niti teh 1000 oseb privabiti na svoj shod. V »Unionu« vihar aplavza, tu v Kazini pa sicer pridno delujoča klike, ki je storila svojo dolžnost. Shod še od daleč ni odgovarjal pričakovani manifestaciji pristašev SDS. V »Unionu« preko 4000 oseb, v Kazini pa, visoko cenjeno, — niti dobrih 800 ne. V »Unionu« govori načelnik Slovenske ljudske stranke, v Kazini načelnik SDS dr. Žerjav ni bilo in, kar je najznačilnejše, niti en govornik se ga ni upal omeniti, kot da dr. Žerjav ni več voditelj SDS v Sloveniji...

Shod je otvoril ko običajno ravnatelj Jug, nakar je kandidat dr. Kramer imel daljši govor. Govor dr. Kramerja v Kazini se ni

stranke. Če pa bodo volili take stranke, kakor je v jedru le srbska SDS, potem naj bodo prepričani, da bo tudi izenačenje davkov ostalo le na papirju.

Dr. Korošec in dr. Kramer!

Ko nas več ne bo, bo zgodovina zapisala, da je bil dr. Korošec oče majniške deklaracije in da je pričel boj za enakopravnost Slovencev.

O dr. Kramerju pa ne bo mogla zapisati nič drugega, ko da je bil minister za izenačenje zakonov in sicer v oni dobi, ko se je uvajal najhujši centralizem.

Dr. Korošec in dr. Kramer! Eden predstavnik slovenstva, drugi predstavnik centralizma! Eden borec na nedeljeno samoupravno Slovenijo, drugi za deljeno Slovenijo, ki se ne more upreti centralistični komandi.

Tako govore dejstva in zato bo Ljubljancem glasoval za moža slovenske misli — za dr. Korošca.

lavec. Pač, preskrbela je obznano in Žerjav pravilnik!

Tudi za šolsko je bojda skrbela SDS, zlasti za slovensko univerzo. O tem priča o univerzi zlasti afera s Tehničkim fondom.

Če bi kdo leta 1925 dejal dr. Kramerju, da bo leta 1927 tako govoril o slovenskem narodu in njegovi kulturi, kakor je sinoči, bi se mu dr. Kramer gotovo smejal. Žal ga je h koncu desaviral predsednik shoda ravnatelj Jug, ki je poznal zopet le »edinstveni jugoslovanski narod«.

Za dr. Kramerjem je govoril njegov namestnik g. Vargazon. Takoj uvodoma je prečital našo včerajšnjo notico: »Ali čujete, g. Vargazon? Izjavil je, da je to denunciacija. Gospodu Vargazonu ta pojem gotovo ni jase. Če bi mogel razsoden človek označiti našo včerajšnjo notico za denunciacijo, potem bi mogel z isto smelostjo izreči, da je g. Vargazon — klerikalec! Kaj je bistvo denunciacije, bi se mogel g. Vargazon najbolje informirati v onih političnih krogih, katerim sam pripada.«

G. Vargazon je nato še po svoji navadi čital svoj življenjepis in se predstavil zborovalcem kot mož, ki hoče uničiti vso korupcijo v državi. S kratkim apalom, naj volijo vsi javni nameščenci skrinjico SDS, je svoj govor srečno končal. Njegovemu apelu se je točno po programu odzvala klike s ploskom. Uradništva se njegov apel ni prijel.

Govoril je še g. Juvan, ki je pozval narodne socialiste, naj volijo SDS. Neki volilec, ki je narodno-socialističnemu programu ostal zvest, je napravil tu oster medklic, nakar so ga navzoči esdeesarji vrgli iz dvorane ven in ga popolnoma po vzoru iz leta 1925 — surovo pretepli.

Shod je ob 10. zvečer zaključil g. Jug s trditvijo, da se SDS neustrašeno bori za jugoslovanski narod.

OKUS PA TAK!

Dr. Kramer pošilja vsem ljubljanskim volivcem vabilo, da volijo njega. Temu vabilu je priložen oklic glavnega volilnega odbora Naprednega bloka. V tem oklicu se med drugim pravi:

»Ako hoče Ljubljana sebi dobro, si bo to pot izbrala za poslanca gospoda dr. Alberta Kramerja, enega najodličnejših naših javnih delavcev, moža čistih rok, preizkušnega parlamentarca, ki s svojim globokim strokovnim znanjem (samo čitajte njegovo »Jutro«, op.ured.) ter s svojim širokim obzorjem obvlada probleme, ki so življenjske važnosti za Ljubljano.« In še dalje gre ta slavospev, ki povdarja celo to, da je dr. Kramer dostopen vsakemu pametnemu nasvetu (kakor da bi bilo to nekaj prav posebnega).

Star slovenski pregovor pravi: lastna hvala se pod mizo vala.

Da bo pa razlika med dr. Kramerjem in Korošcem popolna, si prečitajte kako na kulturni način vabi dr. Korošec Ljubljance, da glasujejo zanj.

Poleg vseh razlik so morali Ljubljancem spoznati še razliko v okusu. In ta ni najbolj brezpomembna.

KJE STE BIVSI POMETAČI?

Ni še pozabljeno, ko so se nekoč postavljali nekateri narodno-socialistični voditelji, kako bodo z esdeesarsko korupcijo pometi. Naslikali so celo pometača in ga vozili po Ljubljani, da vidi Ljubljana kako ti gospodje pometajo grehe drugih. Radovedni smo, če ti gospodje pometajo kdaj tudi pred svojim pragom?

Smu namreč tega neskromnega mnenja, da ni ravno znak posebne značajnosti, če so ti pometači postali sedaj priganjanci za SDS.

Pa čast bivšim narodnim socialistom, da so ti narobe — pometači med njimi le v manjšini.

KAJ BO, ČE ŽERJAVSCINE VEČ NE BO?

Dogovor med NRS in SLS bo marsikoga obrnil, da bo pri volitvah drugače glasoval, kakor zadnjikrat, posebno, če je volil s SDS. Ta korak je umljiv pri tako vidni spremembi politične situacije, zlasti kjer je videti, da bo za dotičnega volilca dosedaj merodajna stranka zgnila s površja. Čemu bi kroglico metal za brezplodno delo? Zato bodo drugače volili v prvi vrsti vsi oškodovanci po ponesečenih podjetjih SDS, drugače bo volilo uradništvo, kateremu so esdeesarsko obrekovanja, laži in zapostavljanja škodovala službeno ali gmočno. In drugače bodo volile tudi meščanske stranke, katerim so razni famozni zakoni stopili preveč za nohte: prispevki za zavarovalništvo, razne takse itd.

Za vse te je preorijentacija umljiva. Toda preorijentirali se bodo tudi člani esdeesarskih odborov, ki so v imenu SDS po vseh in mestih vedrili in oblačili duhovništvo, uradništvo, učiteljstvo, meščanom in deželanom. Taki gospodi imajo čudno dober nos in kakor se ob prevratu in drugih prilikah hitro spoznali v situaciji in udomačili v novem položaju, tako bodo delali tudi sedaj in zagrizeni esdeesarski odborniki in član organizacije včeraj, bo danes, jutri in pozneje jel na stranko zabavljati, kazati na napake, ki jih je sam sicer pomagal delati, da bi si službeno ali sicer pomagal na novo lestvo, po kateri bi lezel rad naprej, kakor je lezel pri esdeesarjih. Saj dobro poznamo take ptiče: nova stranka, novi možje v stari koži.

Teh ljudi se mora NRS in SLS ogibati, kakor kuge. Naj se le spokore in stopijo v nove vrste kot navadni volilci; tega jim ni mogoče ne prepovedati, ne zameriti. Toda uloge, vodilne in odločevalne, ne smejo igrati nobene več. Zginiti morajo kot predstavniki, sicer bi si najzadnji volivec mislil, da volitve niso drugega kot golitve, kakor se spomladi gole kače, pajki in žuželke.

Taka golitve raznih odbornikov volitev dne 11. septembra 1927 ne sme biti! Pač pa jih treba pokazati vsem, da se jih bodo vsi ogibali.

Trboveljski župan odpuščen iz službe pri OUZO.

Pojasnijo ravnatelja OUZO dr. Bohinjca v nedeljskem »Slovenec« radi odpusta trboveljskega župana g. Ignacija Sitarja iz službe pri OUZO, nas je napotilo, da smo se zanimali, kaj je na stvari. Dobili smo sledeče informacije:

G. Ignacij Sitar, socialist, je bil dne 8. avgusta 1926 izvoljen za župana občine Trbovlje. Po še veljavnem deželnem zakonu za bivšo kronovino Stajersko je bil, da ne zapade kazni, izvolitev dolžan sprejeti. Svojo izvolitev je g. Sitar sporočil OUZO v Ljubljani in prošil, da mu isti dovoli najprej pripadajoči mu tritedenski dopust, po izteku tega pa eno leto dopusta brez plače, da bo mogel v redu vršiti županske posle tako velike občine, kakor je trboveljska, ki šteje do 20.000 duš. Brez dopusta bi ne mogel vršiti svojih županiških dolžnosti, ker stanuje v Trbovljah, v službi je pa pri podružnici OUZO v Zagorju, kamor se mora voziti z železnico. OUZO je prošnji ustregel in dovolil g. Sitarju oba dopusta. Osrednji urad v Zagrebu je zoper vse pričakovanje sklep OUZO razveljavil. Ker morajo biti sklepi ožjega odbora osrednjega urada, ki je sklenil razveljavljanje, soglasni, leži na dlani, da so za razveljavljanje glasovali i demokrati i socialisti. Na posredovanje nekoga funkcionarja je osrednji urad kmalu za tem svoj prvotni sklep revidiral in sklenil ministrstvu socialne politike priporočiti, da g. Sitarju enoletni dopust brez plače dovoli. Ministrstvo se na priporočilo osrednjega urada ni oziralo, temveč je zahtevalo, da mora g. Sitar v službo, s tem pa tudi resignirati na župansko mesto in čez noč ostaviti župansko pisarno.

Bivši minister socialne politike g. dr. Gosar, ki je bil naprosen, da posreduje v Belgradu, je to storil z uspehom. Obključeno mu je bilo, da bo g. Sitarju potrební dopust dovoljen. G. Sitar je bil o tem obveščen. Kljub dani obljubi je pa ministrstvo vztrajalo, da mora g. Sitar v službo.

Dne 29. aprila t. l. je predsedstveni odbor OUZO v Ljubljani na predlog ravnatelja dr. Bohinjca z demokratičnimi in socialističnimi glasovi sklenil (sklepi tega odbora morajo biti soglasni) prositi osrednji urad, da Sitarja odpušči, ker ni nastopil službe. Osrednji urad je, z glasovi demokratov in socialistov ustregel — trboveljski župan je po več kot desetletnem službovanju na cesti zato, ker vrši svojo državljansko dolžnost, dolžnost, h kateri je po zakonu prisiljen. To se je zgodilo v času ko uživa, kakor se nam zadržuje, več uradnikov brezplačen dopust, da lahko opravljajo službe, ki se ne morejo smatrati za javne funkcije, kakor je županska.

Skoro gotovo so tu vmes kakí intrigantski prsti. V nekaterih odelkih ministrstva socialne politike vedri še vedno žerjavovski duh, ki je slovenskih esdeesarjem silno naklonjen in je z njimi v stalni zvezi. Drugače si ni mogoče misliti, da je ostala dr. Gosarjeva decidirana izjava, da bo g. Sitarju dopust dovoljen, prazna obljuba. Bo treba podreti ta plot, zaplotkarje pa pognati. Ministrstvo ne sme biti tisto jaguže, ki bi prevzemalo nase grehe SDS, da bi se ta lahko izgovarjala, češ, saj mi smo za to, ampak ministrstvo ne dovoli. Zanimivo je, da je g. Sitar protikandidat dr. Bohinjca v okraju Laško.

— 0 —

Kako sodijo vodilni politiki o izidu volitev.

Beograjsko »Vreme« je objavilo volivne prognoze posameznih vodilnih politikov. Jasno je, da je treba vse te izjave sprejeti z rezervno, vendar pa so te prognoze nad vse podučne. Kdor hoče vse te prognoze dobro oceniti, naj število mandatov, ki jih politični voditelji daje svoji stranki, nekaj odstotke ter naj jih prišteje oni stranki, s katero je ta v največjem boju. In po našem mnenju bo potem zelo dobro zadel. Seveda pa je treba tudi upoštevati temperament posameznih voditeljev, ker nekateri so rojeni optimisti, ki vidijo vse v rožnatih barvah in zlasti pa vidijo navdušenje za njih stranko tudi tam, kjer ga absolutno nič ni.

Ljuba Davidović

je dal dopisniku »Vremena« to prognozo:

Korošec 20 mandatov,
Spaho 18 mandatov,
Radić 55 mandatov,
črnogorski federalisti 1 mandat,
Pribečević 20 mandatov,
Demokratska zajednica 100 mandatov in radikali 98 mandatov.

Ker je g. Davidović v glavnem boju z radikali, je treba zadnji dve številki predvsem popraviti.

Šef SDS, g. Pribečević

je bil vsled prognoze g. Davidovića silno ogorčen, zlasti ko mu daje Davidović le 20 mandatov. Pribečević je dejal:

»Odkod naj bi dobili demokrati 100 mandatov? V prečanskih krajih bodo dobili največ 3 mandate. To pomeni, da bi morali dobili v bivši kraljevini Srbiji vse mandate, da bi imeli 100 mandatov. In kje, prosim Vas, bi mogli radikali dobiti 98 mandatov?

Samostojni demokrati bodo dobili na vsak način 2 krat toliko mandatov, kakor so jih imeli. Na zadnjih volitvah so jih imeli 20, naknadno so k njim pristopili še 4 poslanci. (Po Pribečevićevem mnenju dobi torej njegova stranka 48 mandatov. Pa kateri šef stranke ni optimističen?)

Dr. Maček, podpredsednik HSS:

Radićeva stranka bi dobila najmanj 100 mandatov, Korošec in Pribečević vsak okoli 20, zemljoradniki okoli 25, ostalih 5 mandatov pa majhne stranke, kar da skupaj 155 mandatov. Če se to število odstotke od vsega števila poslancev, potem dobimo 160 mandatov, ki si jih bodo razdelili demokrati in radikali. Najbolj verjetno je, da bodo po volitvah Davidovičevci, radikali in radićevci približno enako močni. (Vidi se, kam pes tace moli. Op. ured.)

Esdeesarski obljubarji.

KAKOR PREJE BOHINJCE, BLEJCE IN NOTRANJCE, TAKO FARBAJO SEDAJ RUDARJE Z OBLJUBAMI.

Znano je, da je šlo dr. Žerjavu pri februarjskih volitvah precej trdo za količnik, kljub temu, da je bil na vladi. V bojzní, da ne bo SDS na Kraljevem zopet brez mandata, kakor se je to zgodilo l. 1923, so esdeesarji napeli vse sile, da pridobijo vsaj še nekaj sto volitev, potrebnih za količnik, potem, ko je tajništvo SDS dognalo, da imajo svojih registriranih zanesljivih pristašev premalo. Razne obljube dvomljive vrednosti so kar deževale na volilce. Tako so esdeesarji obljubili na Bledu koncesijo za igralni kazino. Blejci, kako korist vam donaja sedaj kazino? Prebivalstvu v Hotederšici in obmejnih krajih so obljubili, da bo dr. Žerjav s svojim vplivom dosegel ugodno razmejitev. In kaj je bilo potem z razmejitvijo? Izvršila se je za naše obmejno prebivalstvo na najbolj neugoden način, tako, da se čutilo posledice še danes. Raznim planinskim krajem so esdeesarji obljubili, da bodo postale gotove državne planine splošna last prebivalstva, kar bi zelo dvignilo stanje živinoreje v teh krajih. Gorenjski kmetje še danes zamačajo na ugodno rešitev tega vprašanja.

Esdeesarji danes dobro vedo, da na kako večje število glasov v teh krajih ne morejo računati. Razočarano ljudstvo, ki je tedaj deloma nasledilo njihovim obljubam, jim sedaj obrača hrbet. Zato so obrnili sam demokrati

svoj pogled drugam: na izsestradane rudarje v premogokopnih revirjih.

Prav so jim prišle tu njihove stare zveze s Trboveljsko premogokopno družbo. V času splošnih redukcij v revirjih, v času pomanjkanja in bede med rudarji, skuša SDS kovati tu svoj političen kapital. Na vse mogoče načine se skuša sugerirati delavstvu v revirjih, da bo vsakdo odpuščen, kdor bi ne šel s SDS. Umevno je zato, da najdejo dr. Bohinjec, dr. Rož in drugi agitatorji SDS na svojih shodih vedno po kakih deset ljudi, ki morajo kričati: »Živela SDS!«, pa čeprav se jim zraven krči srce od srda in obupa. Kajti družina je doma, v hišo sili glad, nad glavo pa visi Damoklejev meč v obliki redukcije in na shodih SDS se vedno najde kak konfident delodajalcev. Kdo bi se ne bal zamere in delodajalčeve nemilosti?

S takimi sredstvi si skuša SDS ustvariti v revirjih razpoloženje zase! In ali ni tako početje vredno najodločnejše obsodbe vsakega poštenega človeka.

Ni čuda, če si je SDS nakopala splošno sovraštvo vseh dostojnih ljudi v Sloveniji. Tudi v politiki niso dovoljena vsa sredstva.

VSI NA VOLIŠČE PROTI KLIKI!

Koliko so vredni Žerjavovi govori.

Kadar ima dr. Korošec shod — in dr. Korošec jih ima zelo veliko — pridejo na njegov shod vedno tudi poročevalci tujih listov in poročajo nato obširno o njegovem govoru. Vsi največji listi v državi pa objavljajo vsaj najvažnejše odstavke iz govora dr. Korošca in sicer te dobesedno. Tako se more vsak Slovenec prepričati iz »Politike«, »Vremena«, »Jutarnjega lista«, »Novosti« in »Obzora«, ki so vsi največji listi v državi, da so Koroševi govori pomenljivi in da ve g. Korošec nekaj povedati.

Preglejte pa po vrsti vse največje liste v državi in zaman boste iskali daljšin poročil o Žerjavovih govorih. O teh nihče ne poroča, ker ni nič za poročati, ker so ti govori samo čisto navadno ponavljanje »Jutrovi« fraz.

Komur pa to dejstvo še ne odpre oči, ta naj vzame v roke »Jutro« in pogleda, kako

»Jutro« poroča o Žerjavovih shodih in govorih. V najbolj drobem tisku in na najmanj vidnih mestih objavlja »Jutro« nad vse kratke izvlečke iz Žerjavovih govorov. In še ti ekscerpi so tako revni na mislih, da mora vsakdo spoznati, zakaj »Jutro« ne more objavljati Žerjavovih govorov. Ponavljalo bi pač le svoje fraze, a teh so njegovi bralci že do grla siti!

Tako malo so vredni govori g. Žerjava! Če pa niso govori nič vredni, potem pa je še manj vredna Žerjavova politika, kajti vsaj obljubljati bi moral znati dobro politiko. Pa še lega ne zna!

Ti žalostni govori dr. Žerjava so pač najjasnejši znak, kako revna in brezidejna je politika SDS in kako slabo inteligenčno izpričevalo si izslavi volivec, ki glasuje za SDS in njeno kliko!

SDS in državni nameščenci.

V »Jutru« z dne 8. t. m. se ljubljanski esdeesarski kandidat dr. Albert Kramer z milim člankom obrača na državne nameščence in prosi za njih volilne krogljice. Državni nameščenci pa le predobro vedo, kaj jim je storili, da saj polagoma dosežejo svoje upravičene zahteve. Dr. Kramer se na potrebe državnih nameščenцев prav toliko razume, kakor ti na privabljanje naročnikov in bralcev z izpiranjem in v nič devanjem kulturnega nivoja slovenskega časopisja in z apiliranjem in računanjem na najnižje človeške instinkte. SDS se je za državne nameščence vedno zavzemala samo na jeziku in papirju, nikdar pa ne v resnici. Pač pa je vsikdar znala strahovati in kruto preganjati državne uradnike, ki niso brezpogojno trobili v njen strankarski rog.

Ko se je bivši poslanec Reisner, na kate-rega se »Jutro« v sedanjem volilnem boju tako rado sklicuje, svoj čas v skupščini pehal za službeno pragmatiko in za dogovorjenе službene prejemke državnih nameščenцев, so informirani vodilni gospodje SDS v Ljubljani v zaupnih razgovorih brez vsega priznavali, da so te zahteve nesprejemljive, ker bi zbog velikega števila državnih nameščenцев in upokoencev državo tako obremenile, da bi tega ne zmogla. Tako je izgledala skrb SDS za državne nameščence v teoriji in tako v praksi!

Poleg javnega delovanja v narodni skupščini so ena najvažnejših nalog skupščinskih poslancev intervencije v raznih ministrstvih in uradih, zlasti da se odpravijo krivice, ki so se prizadejale temu ali onemu. V tem pogledu so bili poslanci SDS po odkritih izjavah njih najgorečnejših pristašev od ne-

kdaj sem za nič. Najvnetejši pristaši te stranke so javno priznavali, da se je treba glede osebnih intervencij obračati na »klerikalce«. In res so dr. Korošec, dr. Kulovec, prof. Sušnik in drugi za državne nameščence v neštetihi slučajih drage volje, zanesljivo in z uspehom intervenirali, ne oziraje se na to, ali je šlo za njih politične pristaše ali ne. Od esdeesarskega poslanca pa, tudi ako si bil zvest in veren pristaš te stranke, po večini niti niso prejeli odgovora, ako si se v taki zadevi nanj obrnil.

Nekoč se je višjemu državnemu uradniku prizadejala težka krivica v službi. Na tega uradnika se je SDS pri vseh volitvah obračala s pozivom, naj voli nje kandidate. In ta uradnik se je, če prav težko bolan, parkrat z mukami priplazil na volišče in se je moral enkrat vkljub majhni oddaljenosti celo z izvoščkom tjakaj odpejlati, da je oddal svojo krogljico za SDS. Ko se je pozneje, sklicevaje se na svojo zvestobo do stranke, obrnil na nekoga esdeesarskega poslanca s prošnjo, da bi mu pomagal pri odpravi krivice, je prejel na ponovno urgenco pisмени odgovor, da »SDS ne dela kravih kupčij«. Človek se mora na glas zakrohotali, ko čuje ta odgovor. SDS — nasprotnica kravih kupčij! Dotični poslanec, ki je nemalo sokriv znanega besedolomstva SDS, je danes ravnatelj neke ugledne srednje šole in lastnik enega najlepših in najudobnejših stanovanj, kar jih ima Ljubljana. Tako je izgledala skrb in hvaležnost SDS napram državnim nameščencem, ki so bili nje lastni strankarski pristaši! Zato pa vedo državni nameščenci brez izjeme, kam bodo pri jutrajnji volitvi vrgli svojo krogljico.

Električna cestna železnica v Ljubljani.

Pod tem naslovom prinaša »Jutro« od petka dne 9. t. m. pamflet o delovanju sosvetnika mestnega magistrata g. Pirca v pogledu cestne električne železnice, češ da agitiira za klerikalno stranko in končuje ta pamflet, ki je mešanica nezrelih misli in proste demagogije z indirektnim pozivom, da ne bodo volili uslužbenci cestne električne železnice klerikalno volilno skrinjico. Uslužbenci cestne električne železnice, ki žele, da se ne bi vprašanje cestne električne železnice vlačilo v volilno borbo, pošiljajo uredništvu sledeč odgovor:

»Član komisarijevega sosveta na ljubljanskem magistratu g. Jože Pirc se je res pogosto sukal okoli uslužbencev cestne električne železnice v Ljubljani, pa ne iz namena agitacije, kot trdi članek v »Jutru«, ampak se je obračal do poznavalcev razmer med uslužbenci cestne električne železnice za potrebna pojasnila v čisto strokovnih vprašanjih. Ako pa je agitiral kje politično — pa bodimo odkriti — je toril svojo strankino dolžnost, kakor bi jo storil pripadnik kate-rekoli politične stranke — tako seveda tudi

SDSarski. O Pirčevem prizadevanju in o obljubah klerikalcev, ki so jih zatajili — kar pa ne drži — ker so z novo pogodbo prevzemu cestne električne železnice ugodno rešili jako mnogo vprašanj za osebe tega podjetja, pa ne more biti govora v škodo SLS, ako bi prišlo to vprašanje na politično tehtnico. Ako dopisniku niso znane razmere, ki naj zavladajo med uslužbenci in podjetjem po uveljavljenju pogodbe o prevzemu cestne električne železnice, pa naj bi se preje oglašil pri tovariših, ki jim je vprašanje znano, da bi dobil primerna pojasnila in ne bi postavljali uredništva »Jutra« na novo demagoško osnovo tudi v tem vprašanju. Nova pogodba govori namreč tudi o socialni strani ustanove in je zadevno unešena določba v pogodbi tako tudi ravno glede vseh onih vprašanj, o katerih trdi članek v »Jutru«, da so v njih uslužbenci pozabljeni. Člnakar naj se ne boji za volilne krogljice — ker smatramo vse uslužben-ce cestne električne železnice dovolj zavedne, da bodo znali komu naj oddajo svojo volilno krogljico. Dopisnik »Jutra« jih gotovo ne bo dobil.

VSI NA VOLIŠČE PROTI KLIKI!

To geslo združuje danes vso Slovenijo in jo bo v naslednje proslavilo z zmago, ki bo za vedno zasigurala njen napredek. Naj ljudje pripadajo katerikoli stranki, v nedeljo bodo šli vsi na volišče z eno mislijo, da je treba streli kliko in njene metode popolnoma v prah.

Vsi na volišče proti kliku, to je geslo, ki pomeni narodno obsodbo nad onimi, ki so uničili slovenske zavode in oškodovali Slovence za milijone in milijone. To geslo pomeni narodno obsodbo nad onimi, ki so z nasilji kompromitirali demokratsko misel in s svojimi zloglasnimi metodami ubijali javno moralo.

Zato pa sramota za Slovenca, ki ne bo delal za čim sijajnejšo zmago gesla: vsi na volišče proti kliku, ker v zmagi tega gesla je rešitev Slovenije!

POZIV VOJNIM OŠKODOVANCEM!

Odbor vojnih oškodovancev iz Primorske in Korošice je prejel od g. min. predsednika Vukičevića dne 24. avg. t. l. na svojo spomenico z zadevi vojne oškodovane odgovor, v katerem g. Vukičević ugotavlja:

1. da so naše zahteve po odškodnini opravljene;
2. da bo treba od strani vlade donesti Narodni skupščini osnutek zakona, s katerim se to vprašanje končno pravično reši;
3. zagotavlja oškodovancem v tej borbi vso svojo pomoč in podporo ter nas pozivlja, da tudi sami zastavimo vse sile in si pridobimo pomoč odločujočih parlamentarnih skupin.

Zbor zaupnikov oškodovancev je soglasno odobril korake svojega odbora in ga pooblastil, naj po svoji uvidenosti stori vse, da pridemo čim prej do svojega cilja. Zato pozivljamo vse vojne oškodovance, da volijo

dne 11. septembra samo one stranke, ki podpirajo vladu g. Velje Vukičevića, na Stajerskem predvsem listo dr. Rudolfa Ravnika, ki ima 5. škrljico. Vsi na volišče za stranko, ki nam edina more pomagati v naši bedi!

Danes se vrši v Mariboru splošno zborovanje vseh vojnih oškodovancev.

TUDI O KULTURI ZLOBUDRAJO ESDEESARJI!

V volilnem boju so se spomnili esdeesarji tudi na slovensko kulturo. Silno lepo je to od njih, da so se vsaj sedaj spomnili, toda zakaj se niso že prej? Zakaj so tako dolgo nagajali Slovenci akademiki znanosti in umetnosti, da še danes niso izvršena potrebna poravnala na Narodnem domu?

Zakaj so napadali, če so tako vneti za slovensko kulturo, slovenske kulturne delavce, ker so ti zahtevali samo minimum onega, kar je predpogoj vsake nacionalne kulture, da o svojih kulturnih zadevah odloča le slovenski narod?

Pa zakaj so nasprotovali razvoju slovenske univerze? Ali misli gospoda, da je pozabljeno, kaj je dejal dr. Žerjav dvema odličnima slovenskima kulturnima delavcema?

Kaj bi sploh govorili o vseh, teh znanih zadevah, ko pa je zadostno znano, kako je izvajala SDS svoj kulturni program.

Samo Fakinov umor zadostuje, da je na laž postavljeno vse gobezdanje SDS o slovenski kulturi! In ta umor je še vedno nepojasnen.

POMNITE! TATARSKE VESTI SO LE — VOLIVEN MANEVR! NE NASEDAJTE, TEMVEČ VSI V BOJ PROTI KLIKI!

Dnevne vesti.

IZLETNIKI.

Vsa čast vsem ljubiteljem prirode, ki v nedeljo pohite na planine ali v divno slovensko prirodo.

Toda v nedeljo ti izletniki ne bodo v ponos slovenskemu imenu. Zakaj vsak izletnik, ki se z izletom izogne svoji volivni dolžnosti, dokaže s tem dejanjem, da je slab državljani, ki ne zna braniti niti svojih državljanov svoboščin niti se poslužiti svojih državljanov pravic.

A ne samo slab državljani tudi slab Slovenec je izletnik ki v nedeljo ne stori svoje volivne dolžnosti. Zakaj v nedeljo, ko je položena atamanska bulava na mizo in ko je narod suveren, je vsak Slovenec dolžan da brani svoje slovenske pravice in glasuje za kandidate, ki so svoje slovenstvo vedno in ob vsaki priliki dokazali.

Pričakujemo, da bo zlasti slovenska inteligencija v nedeljo na višku svoje dolžnosti in da bo s korporativnim nastopom proti kliku dokazala, da je kakor vedno, tako tudi ob odločilnih volitvah v prvi vrsti borcev za pravice slovenskega naroda.

Zato vsi na volišče proti kliku!

— Vsem, ki bi v nedeljo zvečer hoteli našemu listu telefonirati, sporočamo, da je naša telefonska št. 2852 samo za interurbanske pogovore, za vse krajevne pa št. 2552.

— Narodni dnevnik izide v ponedeljek po volitvah z volivnimi rezultati že ob 7. zjutraj in bo še pred osmo uro v Ljubljani v trafikah. Opozorjamo na to vse svoje prijatelje.

— Iz Bleda poročajo, da si je dr. Kramer na Bledu kupil vilo. Presneto morajo biti »Jutrovič« uredniki dobro plačani, da si kupujejo vile.

— Glavna skupščina Jugoslovenskega novinarstva. Letošnja glavna skupščina Jugoslovenskega novinarstva je bila v Savi. Kongresa in drugih prireditvev ob priliki glavne skupščine letos ne bo. Oni člani, ki se nameravajo skupščine udeležiti, naj se prijavijo do 12. t. m. zagrebški sekociji pismeno (Zagreb, Opatiška ul. 3), eventualni nasveti za diskusijo pa naj se prijavijo centralni upravi v Beogradu.

— »Uradni list« št. 94 z dne 7. t. m. objavlja uredbu o pogodbenih uradnikih in dnevničarjih, uredbu, stazu za medicince in zdravniške ter uredbu o delovanju, redu in pouku na dvorazrednih trgovskih šolah.

— Nove poštne dopisnice. Ministrstvo za pošto in telegraf je izdalo v promet nove dopisnice po 50 par. Dosedanje dopisnice veljajo še nadalje, dokler se ne porabi.

— Uspehi naših grafikov na umetniški razstavi na Reki. Predvčerajšnjim je bila zaključena umetniška razstava na Reki, ki so se udeležili tudi mnogi naši grafiki. Razstava je zelo lepo uspela. Italijanski listi pišejo o naših grafikih zelo laskavo. Eno od Gjurčevih slik je kupil italijanski kralj.

— Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je oproščena taks.

— Prihod 300 ameriških legionarjev v Split. Dne 14. t. m. prispe v Split veliki parnik »Washington«, s katerim se vrača 77 naših izseljencev. Na krovu parnika se nahaja tudi 308 ameriških legionarjev. Legionarji ostanejo v Splitu štiri ure.

— Pri svojem odhodu iz Ljubljane se vsem prijateljem in dobrim znancem, ki so mi pri mojem delu požrtvovalno pomagali, iskreno zahvaljujem ter jih prosim, da me obdržijo — po možnosti — v ugodnem spominu. — Dr. A. Gavazzi.

— Zatiranje predence. Posestniki, uživalci in najemniki zemljišč morajo po svojih njivah, travnikih, pašnikih, poljskih mejah, cestnih obronkih, železniških nasipih in po drugih zemljiških zatreti predence vsaj predno začne cveteti. Ako se bo našla na kakem zemljišču predenica že cvetoča, se bo uničila brez odloga na zamudne stroške. Brezbrizneži se kaznujejo z globo do 100 dinarjev. V slučaju neizterljivosti se spremeni globa v zaporno kazen 48 ur.

— Iz prosvetne službe. V višjo skupino sta pomaknjena profesor H. državne gimnazije v Ljubljani Franc Čadež in profesor realne gimnazije v Celju Ivan Bračko. — Profesor gimnazije v Celju Josip Kardinar je vpokojen.

— Nov odvetnik. V imenik odvetniške zbornice je vpisan dr. Mihael Stanjko, odvetnik v Mariboru.

— Izpremembe v vojski. Imenovani so: v artileriji Rudolf Čeh za kapetana I. kl.; v konjenici Vladimir Rogoz za poročnika; v pehoti Milko Vizjak za kapetana I. kl., Fran Sunko, Fran Rebernik in Vekoslav Bajc pa za poročnike; v ekonomski stroki Lavoslav Abram, Fran Jeraj, Jakob Kovač, Viktor Mekinc, Janko Černko, Ivan Varšek, Radoslav Šmuc in Robert Rebolj; za poročnike; v sanitetni stroki Josip Grahek za administrativnega poročnika; v sodni stroki Leon Malnar za sodnega kapetana I. kl., absolvirani pravnik Dragotin Varl za sodnega poročnika. Absolvirani konservatorist Lojze Smrekar je imenovan za kapetnika 4. kg.

— Euharistični kongres v Bologni. Predvčerajšnjim je bila v Bologni slavnostna otvoritev euharističnega kongresa. Kongresa se udeležuje nad 80 škofov in nadškofov in poseben papežev delegat.

— Iz prebivalne statistike Varšave. Na podlagi rezultatov zadnjega ljudskega štetja je imela Varšava leta 1926 1.015.000 prebivalcev. Leta 1914, pred vojno, je štelo mesto 881.000 prebivalcev. Porast števila prebivalcev torej ni velik. Vzrok temu so težki časi, ki jih je preživelo mesto za časa svetovne vojne. V času od leta 1915 do 1918 je presevala mortaliteta za nataliteto za 43.000. Posebno težko je bilo leto 1917, ki so bili neomejeni gospodarji Varšave nemške okupacijske čete. To leto je umrlo v Varšavi okoli 35.000 oseb, 58.000 pa se jih je izselilo. Z letom

1918 je nastal velik preobrat, do konca leta se je priselilo v Varšavo 125.000 oseb. Od leta 1918 narašča stalno tudi število novorojencev.

— Mednarodni kongres kemikov. Te dni se je vršil v Varšavi VIII. mednarodni kongres kemikov. Kongresa se je udeležilo iz inozemstva 150 delegatov. Otvoritvi kongresa je prisostvoval tudi predsednik poljske republike. Konferenca so trajale tri dni, ko so bile zaključene, so se podali udeleženci na krajše študijsko potovanje. Kongres se zaključil v Krakovu.

— 35.000 nesreč v moskovskih tovarnah tekom pol leta. Iz Moskve poročajo: Po pravkar objavljeni statistiki se je pripetilo v moskovskih tovarnah od 1. januarja do 30. junija t. l. 35.000 nesreč.

— Zalostno poglavlje iz svetovne vojne. Nedavno so odkrili v Dinant-u v Belgiji dva spomenika: enega v spomin francoskim vojakom, ki so padli leta 1914. v vročem boju za mesto, drugega pa v spomin belgijskim prebivalcem, ki so jih nemške čete fizilirale. Postavitve drugooomenjenega spomenika je izzvala v nemških in francoskih listih obširne debate o dinantskem masakru. Iz teh debat posnemamo, da so ustrelili Nemci, ko so zavzeli mesto, brez sodne preiskave in brez sodbe vsega skupaj 44 starcev v starosti od 65 do 88 let, 69 žensk v starosti od 16 let dalje ter 50 otrok v starosti od treh tednov do 15 let, torej vsega skupaj 674 civilnih oseb.

— Zamorci se revanžirajo. Rasni fanatizem Amerikancev je znan. V svoji intolranciji napram črnem gredo Amerikanci tako daleč, da ne sme sedeti na železnici noben črnc poleg belokoža ter da ne sme sedeti v gostilni črnc pri isti mizi z belokožcem. Lastniki javnih lokalov morajo strogo paziti na to, da črnc belokoža v lokalni nikakor ne ženira, pa najsi bo tudi profesor filozofije ali pa multimilijonar. Sedaj pa so črnci — vsaj v enem kraju — kopje obrnili. Na vzhodni ameriški obali, ne posebno daleč od Newyorka, so zgradili z vsem modernim komfortom opremljeno kopališče Bar-Harba. Z železno konsekvenco odklanjajo obisk belokožcev. Belokoža ne sprejmejo v noben hotel — da, ne trpe ga v kraju niti uto. Vse to je rezultat dela znanega zamorskega agitatorja Garveya, ki je pridobil v boju za »svobodo črnec« tudi najbogatejše svoje soplemenjake.

— Zopet verski nemiri v Indiji. V Magpuru je prišlo te dni ob priliki neke verske ceremonije do ljuteja spopada med mohamedanci in Indijci. Pri pretepu je bilo 15 ljudi ubitih, nad 100 pa deloma težko, deloma lahko poškodovanih.

— Samomor revolucionarja. Na bregu Seine v Parizu so našli te dni klubok z dokumenti Louisa Badina, bivšega mornarja, ki je skušal ob priliki bombardiranja boljševiških pozicij pri Sabastopolu leta 1918 množstvo francoskih križark pobegniti. Bil je obsojen na 15 let ječe, pozneje pa amnestiran.

— Dvoje otrok se je zastrupilo z mlekom. V selu Irgori v Hercegovini je umrlo te dni dvoje otrok vsled zavžitja mleka, ki je bilo z nečim zastrupljeno.

— Kmetška hiša se je zrušila. V selu Podstrani v Dalmaciji se je te dni neka kmetška hiša nenadoma zrušila ter pokopala nekoga starca in njegovo ženo, ki so ju izlekli mrtva izpod ruševin.

— Nesreča z granato. V kanalski občini (Primorje) pobirajo že dalje časa v nekdanjih postojankah zaostale granate in mine. Delo opravila neko živlisko podjetje, pri katerem je zaposlenih večje število delavcev. Te dni so iskali granate in mine v hribu Bodreža. Ko so nesli municijo v dolino, je ena od granat iz doslej neznanega vzroka eksplodirala ter ubila 18-letnega fanta Franca Korrena iz Iderskega pri Kobariidu ter težko ranila njegovega rojaka Miklavčiča. Miklavčiča so prepeleli v gorško bolnico, vendar je pa malo upanja, da bi okrevale.

— Ponovna razprava zoper morilca orjunašca Zica. Kot poročajo iz Splita, je kasacijsko sodišče v Zagrebu sodbo porotnega sodišča, s katero sta bila oče in sin Grga, ki sta obdolžena, da sta umorila orjunašca Zica, anuliralo ter odredilo, da se ima vršiti ponovna obravnava pred nevtralnimi sodiščem v Kotoru. Obdolženca sta bila že prepeljana v Kotor.

— Velika nesreča na vodi. Iz Tokia poročajo: Na reki Hauf, v bližini glavnega mesta Korec, Sōula se je potopila te dni prevoznika barka. 280 oseb je utonilo.

— Avtomobil padel v vodnjak. V bližini samostana Mosserrata na Španskem je padel te dni neki potniški avtomobil v 35 m globok vodnjak. Trije potniki so bili ubiti, 11 pa težje ali lažje opokodovanih.

— Orkan ob norveški obali. Kot poročajo iz Oslo-a, je divjal te dni ob norveški obali strahovit orkan. Več ribiških parnikov in jadrnic je ponesrečilo. Parnik »Thorbjoren« se je z vsi 17 mož broječo posadko potopil.

— Misteriozna smrt v postelji. V Berlinu so našli te dni v njegovem stanovanju v postelji mrtvega davčnega praktikanta Bennewitza. Bennewitz je imel desno roko stegneno privezano z jermenom ob telesu preko prsi in desnega bedra. Levo roko je imel popolnoma prosto. Ker Bennewitz za samomor ni imel prav nobenega povoda, se domneva, da gre za nesrečo: Bennewitz je imel zlomljeno ramo, kost še ni bila dobro zaraščena. Zato se je mož, kot se zdi, na opisani način zvezal, boječ se, da bi se utegnil sicer v spanju v postelji obračati, pri čemur bi si utegnili kost nanovo zlomiti.

— Krvav čin umobolnega potnika. Na vlaku Pariz-Bordeaux je te dni neki potnik nenadoma zblaznel. Navalil je na svoje sopotnike z nožem ter enega težko, več pa lahko ranil. Ko so potegnili prestrašeni potniki za silno zavoro in se je prišel vlak ustavljati,

je skočil napadalec skozi okno ter v temni noči izginil.

— Velika tatvina draguljev v Berlinu. Nekemu pariškemu juvelirju so ukradli te dni v Berlinu kolekcijo vzorcev draguljev v vrednosti 49.000 mark. Drzni žeparji so izvršili tatvino v gnetji avtomobilov, dasi je sedel tudi juvelir v avtomobilu. Juvelir je izjavil, da je opazal že par dni, da sta mu dva mlada človeka neprestano za petami ter je prepričan, da sta neznanca člana tatinske tolpe.

— V spanju prehodil osem kilometrov. V rumunski vasi Oulrol pri Czernovicah živi somnambul Vasilie Pantea. Te dni je Pantea sredi mesečne noči v spanju nenadoma vstal ter jo mahnil proti strmi gori Ousol, ki jo prepleza sicer le dobro treniran hribolazec. Pantea je prišel brez vsakega napora na vrh. Ko se je na drugi strani vračal v dolino, so ga opazili pastirji, ki so ga zbudili. Izkazalo se je, da je prehodil Pantea v spanju 8 km dolgo pot ter prebredel med potjo reko Bistrico, ne da bi se količkaj zavedel.

— Gledališka razstava. Uprava velesejma, ki vodi administrativni del razstave »Gledališče — Ljudstvo — Družba«, prosi vse one korporacije in privatnike, ki imajo v svoji posesti fotografije, silke, skice, rokopise, in druge dokumente, ki se nanašajo na zgodovino in razvoj slovenskega gledališča, bodisi drame ali opere, da ji stavijo material za čas razstave na razpolago. Ker je čas do otvoritve že kratek, prosimo vse, da dopošljejo objubilne in nabrane stvari do danes predpoldne.

VSI NA VOLIŠČE, DA BO KLIKA STRTA!

— Gledališka razstava, ki se vrši na prostoru Ljubljanskega velesejma v enem velikih paviljonov, bo vsebovala pregled razvoja slovenskega gledališča od leta 1867. in bo predhodnica velike razstave, ki se ima vršiti čez dve leti o priliki 40 letnice gledališča v Ljubljani. V literarnem oddelku bo imela slovenska javnost prvič videti rokopise naših domačih dramatikov, dobila vpogled v poslovanje gledališkega aparata, dramatičnega društva. V oddelku »Naša drama«, za katerega vlada posebno med bivšimi člani gledališča, ki so bili češke narodnosti, posebno zanimanje, bodo razstavljene po možnosti vse slike aktivnih dramskih umetnikov, ki so bili svoječasno ljubljenci ljubljanske publike. Posebno pažnjo pa skuša Udruženje gledaliških igralcev posvetiti svojim kolegom prvakom Borštniku in Verovšku. Tehnični in slikarski del bo pokazal za običajnega obiskovalca gledališča gotovo mnogo nadvse zanimivih predmetov, modelov in osnutkov, scen, ki bodo realizirane šele tekom bodoče sezone. Ravno ta panoga gledališke umetnosti je bila doslej pastorka in se nova uprava trudi z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da bi našo sceno dvignila. Oddelke upodabljalnih umetnikov pa bo podal do malega popolno kolekcijo slik, portretov in karikatur igralcev in vidnih gledaliških strokovnjakov. V oddelku »Ljudstvo« bodo imeli podeželni odri priliko spoznati svojo moč in organizacijo, poleg tega pa se udeleži razstave Češka Obec s svojim prekrasnim marionetnim odrom.

Ljubljana.

1— Zadnji dan pred volitvami bo Ljubljana s podvojenim silo delovala za poraz klike, ki je z delitvijo Slovenije na dve oblasti degradirala Ljubljano. Vsi v boj proti kliku, je geslo vseh, ki ljubijo Ljubljano.

1— Na dan volitev 11. septembra 1927 se dotični volilci, ki niso vpisani v onem volišču, kamor so šli voliti, **nujno opozarjajo**, da ne izprašujejo volilne komisije, kam naj gredo voliti, temveč naj se tozadevno informirajo na magistratu v sobi št. 21 (volilni kaster), ki v to svrhu uraduje ves čas, kar trajajo volitve. Ta opozoritev velja onim volilcem, ki so spremeni stanovanje po decembru 1926, pa ob reklamacijskem postopanju niso zahtevali, da se jih vpiše na novo stanovanje, odnosno volišče.

1— Mestna zastavljalnica naznanja, da se vrši tomesena dražba v januarju 1927 za stavljajnih predmetov v četrtek 15. t. m. ob 15. uri v uradnih prostorih v Prečni ulici.

1— Moško sukno in angleški kamgarn najfinejše kvalitete dobite po nizki ceni pri FRANC PAVLIČ-U, Gradišče štev. 3.

Maribor.

m— Na Sagadinov poziv poznajo slovenski davidovičevci samo en odgovor, da še z večjo vnmemo agitirajo proti kliku in še z večjo vnmemo za svojega kandidata dr. Petovnika, moža poštenjaka in socialnega dela. Sagadinov poziv je mobiliziral slovenske davidovičevce v boj proti kliku in to je prvi odgovor slovenskih davidovičevcev na neverjeten poziv dr. Sagadina.

m— Za kaj gre. Zagrebški »Morgenblatt« poroča o mariborski mestni hranilnici in piše med drugim to-le: Časopisje SDS skuša javnost pomiriti, toda vsi ti poizkusi so zaman, ker je splošno znano, da je hranilnica vsled tega gospodarstva izgubila milijone. Dani so bili večmilijonski krediti raznim podjetjem, pri katerih je bilo vodstvo hranilnice osebno interesirano. Občinski svet in gerent dr. Ravnik sta skušala rešiti, kar se da še rešiti in so že povzročila odpoved več kreditov. Proti temu kriči esdeesarski tisk, ker so brez izjeme samo njegovi pristaši od tega prizadeti. Skrajni čas je bil, da je prišel ta

zavod v druge roke, ker drugače bi mogel doživeti Maribor afero, slično oni od Jadranske in Slavenske banke. — Za to gre, za pravilno gospodarstvo gre, in zato vsi nezaupni- co kliki in zaupnico možu, ki je napravil pri mestni hranilnici red.

m— Zgradba carinarnice. Mariborska mestna občina zgradi prihodno spomlad ob Aleksandrovi cesti monumentalno poslopje za carinarnico.

m— Avtomobilska nesreča. Predvčerajšnjim zvečer se je pripetila na cesti Maribor—Limbuš avtomobilska nesreča. Ob cesti je ležal velik kup gramoza za posipanje ceste. Baš na tem mestu sta se srečala avtomobil dr. Rapoca in avtomobil veleindustrijskega Rosenberga. Pri tem je zavezil avtomobil dr. Rapoca na gramoz se prevrnil in pokopal pod seboj dr. Rapoca in go. Seršenovo. Dr. Rapoc se je zlomil nogo, ga. Seršenova pa se je precej poškodovala na čelu ter odnesla tudi težje notranje poškodbe.

Celje.

c— 8 stare dobo je slovensko Celje obracunalo in zato bo obracunalo tudi s klikom. Nobene besede več tej družbi v Celju. Dosti škoda je že naredila klika, zato vsi na volišče in proti kliku!

c— Zupan dr. Goričan je naklonil iz reprezentacijske fonda: mestnim revežem v ubožni hiši 1000 Din, Udruženju invalidov 1000 Din, Invalidnici v Celju 1000 Din, Borzi dela v Celju 1000 Din za razdelitev med brezposlene, Dramatičnemu društvu pa 6000 Din izredne podpore.

c— Deška okoliška šola je dovršena. Pol stoleten trud je dosegel uspeh. Vsak Celjavec, da ni šlo pri tem za materijalne težkote — ampak za borbo med celjskimi Nemci in Slovenci. Ne samo, da je okoliška rabila šola, — ampak Slovenci tudi meščani smo rabili slovensko šolo, kajti otroci vseh zavednih celjskih Slovencev so posejali okoliško šolo, ker se je vršil na tej šoli pouk v slovenskem jeziku, medtem ko se je na mestni šoli poučevalo izključno le v nemškem jeziku. Kako »časno« je v tej borbi postopal tedanji mestni magistrat pač ni treba posebej omenjati. Podrobnosti te borbe omenjati bi bilo obširno; akti so se v očitli, romali iz Celja v Gradec in na Dunaj pa zopet nazaj — uspeha pa ni. Prišel je prevrat in načrt se je začel uresničevati. Se so bile težkote in nesoglasij v občinskem svetu ni bilo mogoče izravnati, vsled tega je dvakrat ministrstvo delo ustavilo ter odredilo zopet preklekalo. Z delom se je pričelo 11. maja 1926 in pred nekaj dnevi so bila gradbena dela dovršena. Ker je bil prostor pri vsaki povodnji takoj poplavljen, so ves teren za več kot en meter dvignili. Ta dela se še nadaljujejo. Zgradba obsega tri poslopja: glavno poslopje z učilnicami, telovadnico in upravnikovim stanovanjem. Sedanja šola odgovarja vsem naobčnem moderne vzgoje in je v čast onim, ki so v to plemenito delo stavili svoje sile.

— Pasji kontumac za mesto Celje je bil te dni ukinit.

Sport.

Pri lahkoatletskem danskem petoboju v Varšavi med Latiško, Poljsko in Avstrijo je postavila gospa Konopacka (Poljska) svetovni rekord v metu diska z 39.18 m. Dalje je potolkla v obojeročnem metu diska svoj lastni svetovni rekord: dosegla je namreč 64.60 m. Skupni rezultat te konkurence je sledeči: 1. Karlone (Latiška), 2. Perkaus (Avstrija), 3. Chmysowaka (Latiška), 4. Konopacka (Poljska).

Plavalne tekme v Bologni so končane; završil se je največji plavalno sportni dogodek tega leta. Potek važnih konkurencc je bil v sportnem oziru senzacionalen, saj so plavalci postavili dva svetovna in 17 državnih rekordov. Slavni Šved Arne Borg sam je ustvaril dva nova svetovna rekorda in razven tega še en evropski rekord. Potolkel je na 100 m prosto ogrskega prvaka Baranya v evropsko-rekordnem času 1 minute. Zadnji dan je pri nesel sledeče rezultate: Dame: Umetelno skakanje: 1. Klara Bornett (Avstrija), 2. Söknchen (Nemčija), 3. Rehborn (Nemčija). — Prsno plavanje na 200 m: 1. Schrade (Nemčija) 3:20.4, 2. Mühe (Nemčija), 3. Bienenfeld (Avstrija). — Hrbtno 100 m: Van Turk (Holandska) 1:24.6, 2. Braun (Holandska) 1:26.2, Hardie (Anglija) 1:30. — Stafeta 4 & 200 m: 1. Nemčija 9:49.6, 2. Švedska 9:50.2, 3. Ogrska, 4. Italija, 5. Češkoslovaška, 6. Belgija. — 100 m prosto: 1. Vierdag (Holandska) 1:15, 2. Cooper (Anglija) 1:15.1, 3. Lehman (Nemčija). — Gospodje: prsno 100 m: 1. Arne Borg (Švedska) 1:00, 2. Baranyi (Ogrska) 1:03.3, 3. Heitmann (Nemčija). — Umetelno skakanje: 1. Riebschläger (Nemčija), 2. Lundwark (Švedska)). — V potolu narodov je tedaj končno stanje sledeče: 1. Nemčija 111 točk, 2. Švedska 79, 3. Anglija 60, 4. Italija 39, 5. Belgija 21, 6. Francija 16, 7. Češkoslovaška 15, 8. Avstrija 5. — Dame: 1. Holandska 70, 2. Anglija 64, 3. Nemčija 58, 4. Avstrija 20, 5. Francija 14, 6. Švedska 8. gija?, o9ac,99.6,BeIrdgoveniatrdgoveniatrdgm

Konstatiramo.

da g. dr. Zerjav na ugotovitve našega uglednega dopisnika A. G. molči ko grob. Če še esdeesarije pomaga direktno klerikalnem do vlade, torej ni greh! Slava vsem esdeesanjem, ki imajo tako široko vest!

SLOVENC!

V nedeljo volite:
na Kranjskem: Ivana Puclja!
na štajerskem: dr. Ravnika!
v Ljubljani: dr. Korošca!
In klika SDS bo propadla za vedno.

Bodočnost Ljubljane v svitu 6 odstotnega obligacijskega posojila.

DELO VLADNEGA KOMISARJA MENCINGERJA.

13. Ko je nastopil sedanji vladni komisar vladni svetnik Mencinger svojo službo, bilo se je bati, da bo opravljal le — kot je to pri komisarijih navada — tekoče agende. Pa tudi tukaj se je izkazalo da ima Ljubljana v odločilnih trenutkih na delu vedno prave moči. Gospod vladni komisar se je lotil definitivne ureditve stanovanjskega vprašanja, in je napravil načrt za 60 odstotno obligacijsko investicijsko gradbeno posojilo, ki se ima amortizirati v 15 letih. Naprtl si je s tem ogromno delo in odgovornost, in ta njegova poteza daleč presega dolžnosti uradnika.

Moment, ki si ga je izvolil g. vladni komisar, je primerno ugoden. Obrestna mena pada v dunajskih hranilnicah že na 4 in tričetrt in 6 odstotno mestno posojilo se danes prezentira za podpisatelja že za ugodno naložitev denarja, tako da podpis tega posojila za ljubljanskega meščana ni nobena žrtev, temveč samo finančno ugodna investicija, tembolj, ker je sigurnost mesta gotovo večja, kot privatna.

Denarni trg je ravno vsled gospodarske depresije danes likviden in gre naš naložen denar deloma že izven Ljubljane, ker ne najde pri stagnirajoči trgovini in industriji mesta. Torej se ne more reči, da bi to posojilo oškodovalo gospodarske kroge.

Posojilo 30.000.000 Din je velika vsota. Reducirana na zlato valuto pomeni 2.700.000 predvojnih kron. To breme Ljubljana brez dvoma zmore.

14. Omenili smo že, da nas ljubljanska zgodovina uči, da je Ljubljana cvetela in se je razvijala le zaradi tega, ker so stari ljubljanci smatrali usodo Ljubljane za svojo lastno usodo in to načelo je pravilno. Danes moramo vsem ljubljancem in ljubljankam poklicati v spomin to geslo: »Verujte v bodočnost Ljubljane, ako se bo Ljubljana šarila in doklade v dolednem času znižajo, godilo, ako bo ona hiralala, hirali bomo vsi.«

Gre torej za vprašanje, ali bo ljubljansko občinstvo vladnemu komisarju za njegov poštenjavni načrt pokazalo prijazno lice, ali pa bo nehvaležno obrnilo hrbet.

15. Nastane torej vprašanje, kako vrednost imajo ljubljanske mestne obligacije. Mestna občina ljubljanska je že vsled svojih davčnih dohodkov pri današnjem prebivalstvu močan finančni faktor, tembolj, ker se pri nas doklade redno plačujejo. Mesto razpolaga z velikimi lastnimi premoženjem, ker so stavbe, ki so se napravile iz loterijskega posojila, že amortizirane in vsled tega nastopi dobiček. Vrednost lahko cenimo na 300.000.000 Din. Vse to ni obremenjeno z nobeno hipoteko. Posamezna tekoča posojila, ki so se vzela za električno, klavnico in hladilnico, se amortizirajo v kratkih rokih iz lastnih dohodkov popolnoma zanesljivo. Tako, da moramo priznati, da so ljubljanske finance dobre. Vrhutega ve vsak ljubljčan, da naš magistrat točno in vestno posluje in se ni treba bati nobenih presenečenj. Vrhutega izvršujejo zastopniki meščanov, občinski svetovalci in župani, in vlada še strogo nadzorstvo. Vprašamo torej, kako večjo sigurnost se hoče dandanes še imeti?

Obrestovanje in amortizacija 30 milijonskega posojila je natančno preračunjeno in je z dohodki iz posebne trošarine 50 p na liter vina, s percentualnim prispevkom obstoječih doklad in iz dohodkov projektiranih hiš, še več nego krita, tako da mestna občina ne namerava nikakor povisati doklad, nasprotno je pričakovati, da se uvoznina, trošarina in doklade v dolednem času znižajo. Tako dobra je kvaliteta tega papirja.

Obrestna mera odstotkov se mora danes imenovati dovoljno, pri tej sigurnosti, in v kratkem te obrestne mere ne bo več dobili. Spominjajte se le, da smo imeli že pri denarnih zavodih 3 odstotno obrestovanje.

Obligacije so puplarstvo varne ter morejo služiti kot kavejca po zakonu o državnem računovodstvu. Dosegla pa se je tudi prostost davka in taks.

Papir je torej prvovrsten. Gre le za to, ali velja izgovor ljubljancem ali ljubljankam, da nima razpoložljivega denarja. Ker se sprejemajo podpisi tudi na male dneske, držeč se pregovora: »Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palačca, si bo pač marsikateri lahko preskrbel vsoto, ki jo premore po svojih močeh. Najbolj zainteresirani so pa oni podjet-

niki, ki so po stanovanjskem zakonu primorani zidati hiše za svoje uslužbenke. Dosedaj se je v tem oziru prizanesljivo postopalo, ampak, če se posojilo ne posreči, bo treba zakon izvrševati, in ta določila stanovanjskega zakona bodo gotovo ostala še naprej.

16. Namen posojila je, preveliti enkratna velika bremena za zgradbo hiš na poznejše rodove, ker bodo ti uživali dobroto in tudi boljše čase. Berite današnje časnike, kakor stoka prebivalstvo Dunaja pod neznošnim mestnim davkom, ker mesto neče potem velikega posojila preveliti gradbene stroške na poznejše rodove.

17. Vse to govori za to, da naj se Ljubljanci in Ljubljankam, kdor le more, potrudijo, da podpišejo po svojih razmerah to posojilo.

18. Občno jadikovanje je »Ljubljana hira«. Trgovci, obrtniki in tudi vsi drugi pridobitni sloji tožijo, da ni zaslužka. S tem jadikovanjem se zaslužek ne bo pomnožil. Ker se pa zidajo stanovanjske hiše in zanje tekom leta porabi 30.000.000 Din, vprašamo, kje pa bo ta denar ostal. V ogromni večini v Ljubljani. Zaslužili bodo podjetniki, obrtniki in delavci. In kam bodo ti nesli denar — trgovcem, obrtnikom, gostilničarjem itd. Najvažnejše je pa to, da stanuje izven Ljubljane mnogo rodbin, ki ne morejo v mesto. Stanujejo do Rakeka, Brežic in še dalje, in ti trošijo svoj denar poglavito izven Ljubljane. Stavbe bodo omogočile, da se polagoma vsi ljubljanci vselijo v Ljubljano in se s tem povzdigne prebivalstvo, kupna in davčna moč Ljubljane, kar zopet pomeni znižanje doklad. To je tako jasno, da ni treba daljnega pojasnila. Ljubljana se bo vsled gradbene akcije počivila tudi gmočno.

Pravilo finančne vede je, kar berete v vsaki strokovni knjigi: »Tekoči mestni izdatki se imajo pokriti iz doklad, trajne investicije potom posojila, da se razdeli breme na poznejši rod.«

Graditi se mora, ker mesto ne sme pustiti svojih občanov v šotorih. To je takega mesta kakor Ljubljane nevredno. Socijalno vprašanje se danes ne da zanikati, ono napreduje. Premožnejši obvaruje svoj stališče najbolje s tem, da prostovoljno pripomore v rešitev socijalnega vprašanja, ker potem pri nas ne bo boljše vize. Blagostanje vsega prebivalstva je glavni pogoj in ideal vsakega mesta. Tega načela so se držali naši predniki in sramota bi bila, ako bi se mi temu načelu izneverili, ko smo dosegli svobodo, ki so jo gradili naši predniki s svojo poštenjavnostjo.

Citali smo po časnikih, da je nemška država razpisala posojila 500.000.000 zlatih mark in to posojilo so Nemci deloma v zneskih po 1000 M ne samo pokrili, temveč še presegli. Danes se čudi cel svet Nemčiji, kako se razvija in javna tajnost je, da postane Nemčija zopet prva država na kontinentu. In zakaj?

Nemška država je bila v vojni grozovito poražena. Potom krvavih revolucij je nastala slabotna republika. Slabi državni gospodarji so spravili marko v nič, tako da so se denarne vloge v bančnih kontih kar prečrtale. Srednji stan je do skrajnosti obubožal, stradal in prezebeval. Vse to vemo mi iz direktnih virov. Vrhutega visi nad Nemčijo ogromna vojna odškodnina. Ako bi bila naša država taka, bi Slovenci ne podpisali niti ene pare posojila. Kaj pa je storil Nemec? Držal se je načela: »Država — to sem jaz! Za njo živim in z njo poginim!« In vsled tega načela se danes Nemčija spravlja na nepričakovano višino. Mesta razpisujejo celo vrsto posojil. Vsa posojila se pokrijejo.

Citali smo v časnikih, da se isto vrši po Angliji. Italija pa je po naših nazorih finančno slaba in še razjedena po notranjih razmerah. Ali podpisali so na milijarde liktorskega posojila.

Tako delajo naši sosedni narodi. In mi, ki se smatramo danes kot zmagonosni narod, mi pa naj sedaj vpriso mestnega posojila izjavimo vsemu svetu: »Mesto nas nič ne briga. Za mesto nimamo mi denarja. Mi mu ne zapramo, naj bi naši someščani stanovali tudi na cesti.« S tem bi se mi, ki smo bili dosedaj, kakor smo v začetku navedli, na dobrem glasu in spoštovani, dali očitno sprječevalo nezavednosti in nedozornosti. Upajmo, da se to ne zgodi!

da bi zopet izginile. Norveški ministrski predsednik Hambro je ostro kritiziral dosedanje metode Zveze narodov, ki stoji mnoge preveč pod vplivom egoizma velesil in ki pač niso prikladne metode za ustanovitev prave Zveze narodov in ohranitev miru. Hambro je pritril nizozemskemu znanjmu ministru, ki je ugotovil, da postaja javno mnenje, posebno v prekomorskih državah, za Zvezo narodov vedno bolj neugodno. Vzrok temu tiči v dejstvu, da Zveza narodov ni bila v stanju, da bi bila proglasila vojno za protipostavno. Kar najstrožje je treba kritikovati tudi Svet Zveze narodov, v čigar sredi se je pričelo razvijati nekaj sličnega kot najvišji svet, ki uvaja zopet neke vrste tajno diplomacijo ter rešuje najvažnejša vprašanja, še predno obravnava o njih Svet Zveze narodov. Nikdo ne zameri ministrom velesil, če urejajo svoje zadeve v Zenevi na skupnih konferencah. Da bi pa odločali o važnih vprašanjih Zveze narodov v naprej, za to nimajo pravice, pri tem obstoja nevarnost, da izgubi Zveza narodov iz rok vodstvo. S tem postaja zaščita miru zopet stvar velesil, ki pred vojno niso baš dokazale, da se na to dobro razumejo. Hambrov govor so sprejeli udeleženci z dolgotrajnim ploskanjem.

ZONGLIRANJE S ŠTEVILKAMI.

V famoznem »flajscetelnuc« za esdeesarskega kandidata se pravi med drugim tudi, da je Ljubljana pri oblastnih volitvah že popravila svojo zmoto (?) iz leta 1925, ko je izvolila sebi dr. Korošca za poslanca.

Gospodje, nehajte s takimi neumnostmi! Skupščinske volitve niso to, kar so oblastne in leta 1925. je izrekla Ljubljana svoje zaupanje dr. Korošču, ne pa SLS, dočim je šlo pri oblastnih volitvah le za zaupnico SLS. Če še danes ne morejo te priproste resnice razumeti esdeesarji, jo pa bodo razumeli v nedeljo zvečer, ko bodo potrti poslušali veselje Ljubljane, da je kandidat kliče propadel in izvoljen mož, ki se bori za to, da bo Ljubljana prestolica vse Slovenije, ne pa samo ene oblasti!

Borze

9. septembra 1927.

Denar.

Ljubljana. Devize: Berlin 13.511 do 13.541 (13.5275, 13.525), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 7.995—8.025 (8.01), London 275.85—276.65 (276.25), Newyork 56.65—56.85 (56.75), Pariz 322.75 den., Praga 168.10 do 168.90 (168.50), Trst 307.50—309.50 (308.50). — Valute: lire 307 bl.

Zagreb. Berlin 13.515—13.545, Curih 10.94 8.75 do 10.97, Dunaj 7.995—8.025, London 275.85—276.65, Newyork 56.65—56.85, Praga 168.10—168.90, Trst 307.75—309.75.

Curih. Beograd 9.135, Amsterdam 207.50, Berlin 123.35, Budimpešta 90.70, Bukarešta 3.18, Dunaj 73.08, London 25.21375, Newyork 518.60, Pariz 26.3325, Praga 15.37, Trst 28.20, Sofija 3.75, Varšava 58, Madrid 87.45.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. Celjska posojilnica 197—199, Ljubljanska kreditna banka 140 den., Merkantila banka 75 bl., Praštediona 850 den., Kreditni zavod za trgovino in industrijo 160 den., Strojne tovarne in livarne 85 bl., Vevče 135 den., Kranjska industrijska družba 350 den., Ruše 260—270, Stavbna industrijska družba 56 den., Šešir 104 den.

Zagreb. 7% investicijsko posojilo 86.75 do 87, Agrari 51.25—51.50, vojna odškodnina 362, september 361.50—362.50, oktober 364 do 365.50, Hrvatska eskomptna banka 91 do 92, Hipotekarna banka 56, Jbgobanka 91—92, Praštediona 850—860, Ljubljanska kreditna banka 140—147, Sečerana 541—545, Drava 560—570, Slavonija 10—13, Trbovlje 460 do 472.50, Vevče 135—140.

Blago.

Ljubljana. Les: bukova drva suha, fco vagon meja, 6 vag. po 21.80, trami po kupčevi noti, fco vagon Sušak, 1 vag. po 290; zaključkov 7 vagonov; tendenca neizpremenjena.

Ing. agr. Benedikt Wenko, Maribor:

Organizacija kmetijske službe.

II.

Vprašam ga pa, ali bi lahko isto ustvaril n. pr. v ljutomerskem okraju, če svoje moči enakomerno posveti vsem štirim glavnim panogam tamkajšnjega kmetovanja? In takih okrajev je več, kakor goratih z enostranskim prevladovanjem živinoreje. Mnenje g. Sustiča, da je vinogradništvo z ozirom na celoto kmetijstva manj važna kultura, moram vsaj za mariborsko oblast odkloniti. Tudi hmeljarstvo je v takem razmahu, da bo kmalu šlo med glavne panoge, če se razvija s sedanjim hitrostjo le še eno ali dve leti. V celjskem okraju je že danes najvažnejša kmetijska panoga. V par drugih okrajih pa spada poleg drugih panog tudi hmeljarstvo med glavne panoge. Ze danes nujno rabimo specializirano strokovno moč. Kar se pa vinogradništva tiče, ugotavljam, da zavzema v polovici (7) vseh okrajev (14) mariborske oblasti več ko 5% vseh kmetijsko vporabljenih zemljišč. Lajiku ta številka sicer ne bo imponirala. Če pa pomislimo, da je vinogradništvo neprimerno bolj intenzivna kultura, kakor vse druge, bomo priznali, da spada v vseh teh 7 okrajih med najvažnejše kmetijske panoge. Ekonom je mora dobro obvladati. Le glejmo! Okraji Celje in Čakovec imata 5 odstotkov, Maribor desni breg 6 odstotkov, Ptuj in Ljutomer po 7 odstotkov, Šmarje 12 odstotkov in Maribor levi breg celo 14 odstotkov vinogradov. V vseh teh okrajih je pa prav tako važna tudi živinoreja, je prav tako važno poljedelstvo in je važno sadjarstvo! Okrajni ekonom bi moral biti v vseh

teh 4 glavnih panogah dobro izvežban. Je to mogoče? Vprašam javno, naj se zglesi ti, ki si upa prevzeti ekonomat n. pr. za ljutomerski okraj in to mesto glede vsega panog povsem izpopolniti!

G. Sustič meni, da sadjarstvo pri nas ni visoko razvito. V tem pogledu si ne usojam pravice soditi. Besedo prepustim g. prof. Priolu kot strokovnjaku. Citiral sem le njegove besede.

G. Wernig zelo obširno dokazuje, da mora živiti strokovnjak med ljudstvom (ekonom ne pa v centrali specialista). Kar se tiče »centrale« sem že gori omenil, da me g. Wernig ne razume. Potovalni učitelji bodo stanovali tam, kjer bo za njih delovanje najugodnejše. Za mariborsko oblast n. pr. v Mariboru, Celju in Ormožu, torej v nobeni centrali. Trditi, da živi ekonom med kmečkim ljudstvom se lepo sliši, pa ni res. Živim tam, kjer stanujem, kjer spim, kjer redno jem itd. Okrajni ekonom v Mariboru, Ptuj ali na Laškem je prav tako v gostilni, čita svoje časopise prav tako v kavarni in stanuje prav tako med meščani kakor bodoči potovalni učitelj v Ormožu, Celju ali Mariboru. V tem pogledu ni razlike! Niti ekonom niti potovalni učitelj ne živi med kmečkim ljudstvom, tega tudi nikdo ne zahteva. Treba pa je, da tako eden kakor drugi čimbolj deluje med ljudstvom. Tu pa je potovalni učitelj še na boljšem, ker ni toliko vezan na uradne pisarnije, kakor okrajni ekonom kot referent na glavarstvu.

To je moje stališče z ozirom na to, kar navajajo gg. v svojih odgovorih na moj članek. Narodni dnevnik je pred kratkim objavil serijo nadaljnjih člankov, ki pa niso iznesli novih misli, razen nepotrebne in neumestne debate o šolski kvalifikaciji.

III.

Ker zavzame razprava o vprašanju ekonom-vseznalec ali potovalni učitelj - specialist že večji obseg, naj se nakratko dotaknem še nekaterih sporednih vprašanj, ki so bila načeta čeprav ne spadajo neposredno k predmetu. Poleg glavnih vzrokov nedovoljne uspešnosti sedanjega delovanja strokovnjakov, to je nizerna plača, nezadostna materialna sredstva za udejstvovanje med narodom in (po mojem mnenju) neprimerna sedanja podoba poslov se navajajo še drugi vzroki. Tako navajata i g. Wernig i g. Sustič škodljivost neprostovoljnih premestitev iz okraja v okraj. Soglasam! Kdor količak pozna podrobno delo kmetijstva v vseh panogah ve, da je vse delo tesno spojeno z osebo strokovnjaka. Zdi se mi, da ni druge strake v javni službi, kjer bi bila premestitev tako škodljiva kakor kmetijska. Razpravljati o tem pa je le bolj teoretičnega pomena. V zadnjih letih nisem doznal za noben slučaj neprostovoljne premestitve okrajnega ekonom, vsaj v mariborski oblasti. V tem pogledu pač ni pričakovati spremembe!

Na zelo kočljivo polje se poda g. Sustič, če sproži vprašanje političnega udejstvovanja kmetijskih strokovnjakov. Pravi: »Mnogim političnim faktorjem na deželi ne gre v glavo, da se ekonom ne sme niti najmanj udeleževati tudi politično, ker so drugače strokovni uspehi med našim politično zbeganim ljudstvom izključeni. Ekonom, ki se politično ne udeležuje, se ravno s tem lahko tiho zameri na vse strani, ker po nazorih nekaterih političnih prenapetežev je vsepovsod glavno — politika, šele daleč za to pride gospodarsko delo.« Na videz to vprašanje sploh nima zveze z našo razpravo. Vendar pa je resnica, da ni noben javni nameščenec tako zelo navezan na zaupanje najširših slojev kmečkega ljudstva, kakor kmetijsko strokovnjak. Priprosto ljudstvo težko loči strokovnjaka od politika, če sta oba v eni osebi. Za uspeh njegovega udejstvovanja je torej želeli, da si to zaupanje ljudstva ohrani. Mislim, da bo to najlažje, če bo v javnosti nastopil vedno le kot strokovnjak in nikdar kot politik. Toda o tem so mnenja gotovo zelo deljena. Saj tudi ne gre kmetijskemu strokovnjaku političnega udejstvovanja zabraniti, če si ga želi. To bi nasprotovalo modernim nazorom o demokraciji. Za stroko kot tako je pa le najbolj koristno, če je strokovnjak čimmanj politik.

Zaključek:

Za svojo osebo vztrajam mimo vseh nasprotnih mnenj, na stališču, da nam je treba za vsako naših štirih glavnih kmetijskih panog par teoretično in praktično dobro izvežbanih potovalnih učiteljev. Okrajni ekonomov ne rabimo! Grem celo dalje! Za nekatere posebno važne specialne grane bi rabili še posebne nadaljne specialiste, n. pr. v mariborski oblasti za hmeljarstvo, v obeh oblastih za mlekarstvo in za obe oblasti skupaj za konjerejo.

Toda to so podrobnosti!

Potrebno pa je, da se vprašanje do kraja razčisti. V to bi pa najbolj služila od g. tovariša Sustiča predlagana anketa. Ob priliki letošnjega občnega zbora kmetijskih strokovnjakov v Celju bi bila lepa prilika za to.

KRATKE VESTI.

Trgovinski minister Zedinjenih držav Hoover bo kandidiral za predsednika.

Angleške strokovne organizacije bodo prekinile stike s sovjetskimi ruskimi. Zadevni predlog je bil sprejet na kongresu angleških strokovnih organizacij v mestu Edinburghu z 2.510.000 glasovi proti 620.000.

Nameravan atentat na Kemal pašo. Ob priliki aretacije skupine banditov v vilajetu Smyrni so razkrile oblasti, da so nameravali izvršiti na Kemal pašo in več članov vlade atentat.

O ameriškem letalu »Old Glory« še vedno ni nobenega sledu. Strokovnjaki izjavljajo, da je upanje, da bi se letalo še našlo, takorekoč ničevno.

V boj proti kliki SDS Vsi na volišče!

Politične vesti.

— Marko Trifković soglašal s protestom radikalne omladine v Ljubljani. Tako se z debelimi črkami sveti napis v »Jutru«. Seveda, če potem prebereš, kaj je napisano pod tem napisom, zaman iščeš, kdaj in kako je Marko Trifković izrazil svoje soglasje z v ljubljanski Kazini napisanim protestom, ki so ga baje podpisali trije mladeniči. Če boš pa Jutru z ozirom na tako poročanje očital, da je bulvariden časopis, bo celo užaljeno.

— Pribičević je popolnoma obupal. Vse intrige pašičevcev in samostojnih demokratov so se popolnoma ponesrečile. Gospodje samostojni se seveda zelo jeze, najbolj hud pa je — Svetozar Pribičević. On, ki je dosedaj kjerkoli je mogel hvalil davidovičeve demokrate in pašičeve radikalne, je popolnoma obupal. Zato v svoji jezi napada — vse. Proglas pašičevcev mu je — limonada brez svežosti in dokaz neukusnosti Marka Trifkovića, ki se ne more zagovarjati, ker je predlagal g. Veljo Vukičevića za ministrskega predsednika. Nato napada davidovičevce, ker so šli v Vukičevićovo vlado zato, da rešignirajo na svobodne volitve. Po mnenju Pribičevića so namreč sedanje volitve najbolj nesvobodne, kar jih je dosedaj bilo. — Tako je ostal gospod propagator integralnega jugoslovenstva sam, čisto sam. Leta 1925 še grofje celjski — a nikdar več!

— Novo besedilo poljske resolucije. Glavni poljski delegat Sokal je dobil iz Varšave na-

log, da naj predloži plenarnemu zasedanju Zveze narodov sledečo resolucijo: »Plenarno zasedanje Zveze narodov priznava solidarnost, ki druži člane Zveze narodov. Navdaja ga trdna volja, da zagotovi splošen mir. Ugotavlja, da ne sme služiti napadalna vojna nikdar kot sredstvo za ureditev mednarodnih konfliktov ter da je smatrat napadalno vojno kot mednarodni zločin. Z ozirom na to izjavlja skupščina: Vsaka napadalna vojna je in ostane prepovedana. Vse države — članice Zveze narodov so zavezane, da se temu principu podvržejo. Zato vabi skupščina članice Zveze narodov, ki so prepričane, da je treba uporabiti za ureditev mednarodnih konfliktov vsa mogoča mirna sredstva, da sklenejo pakte o nenapadanju.« Za ta tekst resolucije so se članice Zveze narodov zedinile ter bo predložen plenarnemu zasedanju Zveze narodov.

— Ostri napadi na plenarnem zasedanju Zveze narodov na velesil. Pri generalni debati o poročilu o poslovanju Sveta Zveze narodov se je pečal latski ministrski predsednik Woldemaras z vzhodnoevropskim problemom. Ugovarjal je običajnemu mnenju, da je odvisen mir v Evropi v glavnem od razvoja centralne Evrope. Dejal je, da je to raziranje napačno ter da bi utegnili postati razvoj v vzhodni Evropi za mir mnogo bolj nevaren. Tam so namreč nastale po vojni države, glede katerih bi sosedje najrajši videli,

Ilija Erenburg:

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(iz ruščine prevedel S. L.)

12.

O vseh prednostih slepote.

Halibjev se je napravil naravnost v Gabrijelino sobo. Nič več ko trije tedni niso minili od dneva njegovega prvega poseta pri gospodu Rajmondu Ney-u, vendar so pa trije tedni dolga doba, še posebno za človeka s talentom. Po tem, kako samozavestno se je gibal med poti in kotji labirinta, kako spoštljivo in obenem domače ga je pozdravljali od padli ncs, kako so se vedno razlezli v smehljaj podbradki samega gospoda Ney-a, po vsem tem, in še po mnogem drugem je bilo jasno, da je napravil azerbejdžanski petrolej svoje delo.

— Oženil bo Gabrijelo in vložil ves svoj kapital v moje podjetje, — je mislil, božajoč blagajno, zadovoljni papa.

— Najbrže bo edini, ki je sposoben, da me prekanj, — je govoril svoji soprogi ponos in opora zavoda, detektiv Gaston.

— Kmalu bo naš gospodar, — so škipala topa, rjavčasta peresa, obnovljena po receptu gospoda Ney-a.

Halibjevu se ni mudilo. Drhteč od slasti ob misli na bodči užitek, se je pripravljaj, da bo paral jekleni trebuh mistične blagajne,

29

ko bo prišel čas. Edino-le misel o Gabrijeli ga je malce motila. Tako ali drugače, pa se bo le treba oženiti s tem slepim izrodkom. Ključek od blagajne počiva pod blazino zakonske postelje. Ziniti se, to je lahko. Saj je opravil se noč v kajuti, z Angležinjo, podobno plešasti podgani. Tudi dekle nima nič proti temu. Kaj je to njemu, zapeljivcu svetlskih levinj, — pripraviti nesrečno idijotko do tega, da se vanj zaljubi! Ona pač lahko vzame za rajsko milost vsak njegov dotikljaj. Vse to je seveda v resnici tako. Pa kljub temu si je moral Halibjev priznati, da se bedasto, sramotno boji neke slepe punčare. Če ga pogleda s svojimi sinjimi, nepremičnimi očmi, se on zmede, se vznemiri, vrti na stolu ali pa skriva svoje roke v žepe. Zoprna malodušnost! Čas je, da jo premaga!

In glej, danes zjutraj, ko je sedel v udobnem naslonjaču v brivnici in mižal od slasti, ko je brivec vodil mehki čopič iz jazbečje dlake po njegovih nežnih licih, je Halibjev premišljal načrt generalnega naskoka. Škarje so prijetno cvrčale, kakor murni, kolinska voda je spominjala na tropičen dežek, slavnostni obraz brivca, ki je z voščeno svečico obžigal končke svilenih, halibjevskih las, je pa nekako poudarjal vso važnost, vso subtilnost klijenta. Za večer je imel pripravljeno pikantno večerjo s Tonette iz »Folies-Bergères«. Ali ni torej življenje prekrasno? Vse bi še

bilo, samo ta slepa... Ne, treba se je odločiti! In ko je brivec začel s posebno ščetko gladiti veličastne obrni ruskega »princa«, je Halibjev že zatrdno vedel, da bo danes delo dokončal.

Odločno je stopil v Gabrijelino sobo. Zdelo se je, da ga je slepa ljubica že pričakovala. Ze davno se ni več bala tega dobrega možemca, ki je vsak dan prihajal k očetu, se zveneče, nehudobno smejal, prinašal Gabrijeli čokolado in ki ni bil ne zamorec in ne zločinec, ampak le očetov prijatelj, prijatelj strica in dober duh družine Ney-evih. Ugajal ji je glas Halibjeva, širok in poln, kakor brezskrbni majsk grom. Kadar ga je srečala, se mu je zaupljivo, otročje nasmehnla. Kadar se mu je zahvaljevala za bonbone, mu je govorila: »Vi ste dober, Vi ste s pravljice.« Od groze prvega srečanja je ostalo samo nekaj: Gabrijela se je bala njegovih ostrih, ovijajočih se rok. Ko je Halibjev nekoč ob slovesu nekoliko zadržal Gabrijelino roko, ni vzdržala in je s krikom bežala iz sobe. Ga je li pričakovala danes? Na vsak način je zasijala od radosti, ko je zaslišala njegove trde, krepke korake.

Kako je vendar lepo to slepo dekle iz ulice Tiboumairy, Halibjevu pa zategadelj ni do tega, da bi je občudoval. S stisnjenimi od mržnje zobmi ponuja dekletu šopek rož.

— Kaj je to? To diši.

— To so cvetke, to so najlepše, najdražje

cvetke, to so rdeče rože. Vam sem jih prinesel, Gabrijela.

Gabrijela ne ve, kaj je to »lepo«, vendar pa je sama še lepša, ko vzame šopek. Ne razume, kaj pomeni beseda »rdeče«, sama pa rdi od drhtenja.

— To je zame? Vse to je zame? Vi niste človek. Vi ste — princ.

Uboga Gabrijela! Njej ni namreč nihče nikdar prinašal rož. Poznala je le pisarno, kjer je dišalo po potu in svetilnem plinu. Mislija je, da je samo čaroben dvorec lahko boljši kakor pisarna. Oče in Gaston z odpadlim nosom sta bila »zanjo« najboljša človeka na svetu. Ko je bila ona še punčka, ji je sosedica čitala pravljice Perzot-a. Več pa v življenju ni spoznala. In glej, zdaj je zanjo prišla sreča. Kako težko diha! Kako zbadajo trni njene zmedene prste!

— Rad bi se z vami pogovoril Gabrijela. Moje življenje je žalostno. Sam sem, popolnoma sam. Vi imate očeta, ki vas ljubi. Jaz pa nimam nikogar, nikogar na svetu.

Ne, Halibjev je v resnici artistična natura! Ne bi bil lahko samo pesnik, ne, v njem pogiba tudi sveti dar igralca.

Poslušajte, kako glas drhti! Gabrijela sliši v njem nove zvoke, kakor da nekdo z nožem udarja ob kozarec. Ve, da tako govorijo ljudje, ki bodo zdajpazdaj zaplakali.

(Dalje prih.)

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarnem zavodu, ki obstoji že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

V CELJU, KREKOV TRG (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlagajo sodišča, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja, posveča posebno pažnjo.

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja hranilnice

ŠE MESTO CELJE

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča, po najnižji obrestni meri. Vse prošnje rešuje brezplačno.

Najboljša v materialu in v konstrukciji so:

Josip Petelinca
šivalni stroji in kolesa
Gritzner, Adler, in Phönix.

Najlepše opreme, pouk v voženju brezplačen.

Nizke cene tudi na obročna plačila. ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

WECK

Čaše in aparati za ukuhovanje so najcenejši, ker so najboljši. Znatno znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga!
Krekov trg 10 pri trdku Fruktus, Ljubljana.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. Telefon števil. 2389.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

- - Širite - -

»Narodni Dnevnik«!

Odda se
velika, zračna soba z električno razsvetljavo in posebnim vhodom. Naslov pove uprava lista.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—

Akumulatorske naprave

svinčena usedlina in pel, stara med, baker, cink. Kupuje se vsaka množina. »Caline« k. d. Zagreb, Mandaličina 1.

Prodaj

salonsko suknjo. Naslov v upravi lista.

Premog - čebila

Wolfova 1/II. - Telef. 63
DANA GOLIA-KOBLER-JEVA. Privatne klavirske ure. Informacije vsak dan od 11. do 1. Mestni trg št. 7/III.

Ogljeni (Karbon) papir

indigo papir, barvni trakovi, barva za štampljke
dobite vedno najceneje pri

LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6/I.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena leta 1889. Telefon št. 2016.

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Poštni štev. 10.533.

Ustanovljena leta 1889.

LJUBLJANA, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja
nad 250 milijonov dinarjev

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tek. račun, in sicer
proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge
proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Stanje vložnega denarja
nad 1000 milijonov kron

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naših hranilnicah, ker je denar tu popolnoma varen.